

ő fellépése. a közön- áan minden i engedé- may Andor etni a Ma- és-ül leg- a, a Diadal- et Lengyel eményi Lili

Neményi Lili.

(7)

nga (Operett- Sorozat 49.)

dszer. Rendes

Lengyel Irén,

et A 9. Soro-

ák

ger & Gloss,

e miatt, sür-

raktára

ariát

karácsonyi

intázott ár-

s Fial

telefon 407.

tórium

2-50.

szülészeti bete-

szanatórium a

us és szepikus

zelés a legújabb

villanyhőfűdő,

es árak. A bete-

orvosok és tulaj-

ty. dr. Flechten-

vezető orvosa.

szélesítő és kiadó

nyelvi és nyomda

Kolozsvár, St. Baron

222 (Brassai-utca) 16

Telefon:

227, 228 és 1047

228

Egy szál ára pályaudva-

ra és vidékre is lej

nyelvi és nyomda

228

227, 228 és 1047

228

Egy szál ára pályaudva-

ra és vidékre is lej

nyelvi és nyomda

228

227, 228 és 1047

228

szélesítő és kiadó
nyelvi és nyomda
Kolozsvár, St. Baron
222 (Brassai-utca) 16
Telefon:
227, 228 és 1047
228
Egy szál ára pályaudva-
ra és vidékre is lej
nyelvi és nyomda
228
227, 228 és 1047
228

UJ KELET

ESZET-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ár a "Föld"
című folyóirattal együtti
hav-ként 10 lejfel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — ck 40—
Egy szál ára — — ck 2—

1938 Szeptember 20 Kedd

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 208. szám

5687. Tisri 13

A visszavándorlók

Irta: Dr. Mayer Ebner

Az egyik kolozsvári napilap vasárnapi számában kiemeltetett mondatokat közölt dr. Mayer Ebnernek, Csernovitz zsidó képviselőjének egyik legutóbbi cikkéből. Ezek a kiemeltetett idézetek könnyen tévedésbe ejthetik a téjékozatlan olvasót s ezért fontosnak tartjuk, hogy Mayer Ebner fontos cikkét eredeti értelmében ismerjék meg Erdély zsidóságával.

Az elmúlt esztendőben hozzá voltunk szokva, hogy a hajók emberrakományal megteleve indultak el Erec Jisráél felé és szinte üresen tértek vissza. Az utóbbi időben fordítva van a dolog. Csak gyöngye utasállományal mennek a hajók Palesztina felé és családok, kétségbeesett szegény és szerencsétlen emberekkel térnek vissza. És terjed a hír, hogy Erec Jisráélban rosszul állanak a dolgok és ezeknek reményei alapjukban rendültek meg.

A zsidó lélek alaphangja amugy is hajlik a szkepszisre és vajmi könnyű dolog népünk feltámadásának csudájában nem hiszni, ha tudjuk azt, hogy Hadrian és Bar Kochba ideje óta ötvennél több nemesedék szállott egymásután a sírba, anélkül, hogy az isteni ígéret megjelölt volna. És azok, akik lelkük teljességéből reménykedtek, azok mostan megrendültek az ő hitükben. Am a tudók könnyek között bár, de mégis csak nevetnek.

Könnyek között nevetnek, mivel bár ő néhik is fáj, hogy ezen, akik reményekkel dagdó lélekkel indultak utazni, most csalódva és elkeseredve térnek vissza a gyűlölet országába, amelyet még nyomorultabbul látnak viszont, mint ahogyan elhagyták. De a tudók nevetnek a hisztikövek és gyengéknek, akik nem rendelkeznek a türelem arányával és nem tudják megérteni a gazdasági fejlődés menését.

És egy szomorú elgondolat is van ezeknek a tudóknak, akik kezdetül fogva ellenségek voltak az ugynevezett szabad bevándorlásnak és igazat adnak Angolországnek, amikor több száz éves tapasztalatai alapján azt az alaptételt állította fel, hogy csak annyi bevándorlót szabad beengedni az országba, amennyit az ország gazdaságilag fel tud venni.

Amikor 1424 és 1925-ben Lengyelországban a zsidó középosztály megmozdult és emberek ezrei családostól, gyermekesül, gépekkel szerzőkkel egyetemben Palesztinába költöztek, akkor virágkorszaka kezdődött az országnak. Az emberek házakra van szükségük és a palesztinai házépítő ipar hallatlanul fellendült. Böven volt munka a gazdasági élet minden terén.

Azonban ezeknek az embereknek enni és inni is kellett és az éltüket a rendes foglalkozásukkal kellett fentartani. De miféle foglalkozások voltak ezek! Magukkal hozták a galutot Erec Jisráélba. Greizleráj sorakozott greizleráj mellé, az egyik szódavizgyár a másik mellé és a családok százai akartak ugyanolyan módon megélni, mint ahogyan a galuth-otthonukban megszokták.

De greizlerájokkal és szódavizgyárral nem lehet egy országot felépíteni és nem városokkal kell kezdeni az építést, hanem falvakkal. Tel-Aviv amerikai gyorsasággal növekedett. Máról holnapra felvirágozott. Ma a legsúlyosabb gazdasági krízis élit kereszttül. A városi telkek ára fantasztikus magaságura nőtt, — ma már szerényebb lett és a házak árai estek. A gyógyulás kezdete ez. A spekulánsok megadják magukat, a dolgok való értékükre szallanak és a fejlődés normálissá válik.

A galutban egyre erősebben utat tör az a

megismerés, hogy a kivándorított nép hebelében sem mindenki elhivatott arra, hogy az ősi országába visszatérjen. Csak a munkásemberek a pozitív alkotás emberek, kézművesek, igazi iparosok és töhével rendelkező kereskedők azok, akiket az ország szívesen lát, olyan kereskedők, akik magukkal hozzák a tőkét, nem pedig olyanok, akik úgy mennek ki, hogy majd ott Erec Jisráélban kérjék kölcsön a vállalkozásukhoz szükséges pénzt.

Nagyon is böcs volt a mandatárius hatalom intézkedése, amely a bevándorlók bizonyos kategóriáitól bizonyos tőke felmutatását köveltelte meg. Természetesen ezt az intézkedést gyakran kijátszották. Ma már láthatjuk ennek a metodának gyümölcsöt. Szegényebben térnek vissza, mint ahogyan elindultak és az emberek nem tudnak eléggé beütközni a saját hibájukat és gyarlóságukat és így aztán ezek a visszavándorlók országról országra mennek és olyan bangulatot terjesztenek, amely nem kedvező Clon számára és amelyet elismégeknek arra használnak ki, hogy a cionista mozgalmat előadályozzák gördítsenek.

Ellenkezőleg. A legtöbb emberben hiányzik ez az önmegismerés és nincs meg rőlük az a bátorságuk sem, hogy bevállalják a saját hibájukat és gyarlóságukat és így aztán ezek a visszavándorlók országról országra mennek és olyan bangulatot terjesztenek, amely nem kedvező Clon számára és amelyet elismégeknek arra használnak ki, hogy a cionista mozgalmat előadályozzák gördítsenek.

Manoilescu pénzügyminiszterhelyettes mai ankétján bejelentette, hogy Kolozsvár megkapja a tőzsdét, és vámszabadraktárt

Az összes függő gazdasági problémákat tárgyalta az ankét

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. Az Uj Kelet tudosi újítói.) Kolozsvár gazdasági életének két nagyjelentőségű problémája jutott ma tekintélyes lépéssel előre. A régen előkészítés alatt álló és nemcsak Kolozsvár, hanem egész Erdélyre kiható gazdasági ankét Manoilescu pénzügyminiszterhelyettes részvételével a mai nap folyamán rendkívül nagy érdeklődés mellett lezajlott. Manoilescu külföldi utjáról tegnap este hét órákor érkezett Kolozsvárra. A pályaudvaron Caluza megyei prefektus, Cretan rendőrprefektus és O. vada polgármesterhelyettesen kívül számos közéleti egyéniség várta a pénzügyminiszterhelyettes érkezését. Negru-tu Juon, a kamara elnöke, a megérkezés után nyomban egy memorandumot nyújtott át, amelyben röviden ismerteti a kolozsvári kereskedelmi és ipari élet kívánásait, hogy a mai ankét tárgyalási anyagát előre megismertesse Manoilescuval.

A kamara tanácsának ülése

Vasárnap délelőtt 11 órákor a kereskedelmi és iparkamara a mai gazdasági ankét előkészítésére tanácsulést tartott, amelyen az igazgatósági tagok majdnem teljes számban jelen voltak. A tanácsülésen Caciula főtítkárt ismertette a vámszabadraktár felállításának módjait, amelyet úgy akarnak megoldani, hogy a kormány a vámszabadraktár felállítását a kamara égisze alatt engedélyezze, a realizálásra pedig részvénytársasági alapon egy konzorcium alakulna.

Sebestyén Dávid az első felszólaló, aki elmondi, hogy a Manoilescuankét átnyújtandó memorandumban a részvénytársaságról említés tétel nélkül, miután annak részleteit a kamara nem

Órákat,

ékszereket s mindennemű dísz tárgyakat, alabastrom órákat bizalommal

DUNKY & BEER-nél
vásárolhat, Cluj. Piata Unirii 29. (Laida mellett).

Szolid, szabott órák!
Saját műhelyben készít és alakít bármilyen ékszert, legrövidebb idő alatt.
Legjobb órajavító műhely.

Nekünk azonban az a kötelességünk, hogy nyíltan és leplezés nélkül feltárjuk a való igazságot. Palesztina városi lakossága és közvetve a kolóniák munkásnépe is a legsúlyosabb gazdasági krízis röpjéit éli át.

De a mi zsidóknak meg kell tudniok végre azt, hogy Clon a galut jóakarátával és lelkesedésével áll, vagy bukik. Ne engedjétek Clont ehhez! Ne csak embereket adjatok neki, hanem tőkét is. Pénz nélkül nem lehet országot építeni és mennél több tőke özönlik az országba, annál alkalmasabb lesz, hogy a zsidó bevándorlót gazdaságilag is magába tudja fogadni.

Ha a zsidók teljesítik a kötelességüket, akkor az elkövetkező esztendőben a nagy engedélyezési nap utolsó órájában újjongó szívvel és a diadal teljes tudatában fogjuk majd kiáltani: Esztendőre Jeruzsálemben!

ismertette az érdekeltekkel. Végül is az igazgatótanács Bornemisa javaslatát fogadja el, amelyek alapján a memorandumot úgy módosították, hogy a vámszabadraktár felállítását a kormány a kamara részére engedélyezze és később az igazgatótanács fog dönteni annak mikénti kihasználásáról.

Az igazgatótanács ezután a tőzsde felállításának kérdésével foglalkozott és elfogadta a kamarának erre vonatkozó javaslatát, úgy szintén a Creditul Industrial kibővítésére, valamint a formalitások leegyszerűsítésére és a kisiparnak olcsó hitellel való ellátására vonatkozólag. Elfogadták továbbá Manoilescuhoz való továbbítás végett az ipartestület memorandumát, amelyben a kisiparosság kéri a kormányt, hogy az adó-behajtásokat enyhítsék, mert a behajtások során a pénzügyigazgatóság emberei már oda is eljutottak, hogy adóhátralékok fejében a kisiparosok gépeit és szerszámaikat foglalják le és veszik zár alá. A memorandumban felemlítik a dési pénzügyigazgatóság újabb sérelmes eljárását is, mert a pénzügyigazgatóság az egyszerűbb forgalmi adók befizetését csak úgy fogadja el, ha a kereskedő, vagy iparos igazolja,

Zongorázik? Hegedül?

Ha zeneművet gyorsan és pontosan akar megkapni, úgy rendelje az ország legnagyobb szaküzletéből — **Moravetz** zeneműkiadótól, Timisoara. Jegyzék ingyen

hogy az állami egyenes adókat már kifizette. A kereskedelmi és iparkamara gazdasági ankétja Manolescu részvételével ma délelőtti féltilénykor vette kezdetét. A kamara tanács-terme zsúfolásig megtelt az összes gazdasági rétegek reprezentásaival, úgy, hogy az ankét mindvégig komoly és nyílt lefolyású volt.

Negruti, a kamara elnöke fővárosi elnök a pénzügyminiszterhelyettes és rövid, de jól felépített beszédében hangsúlyozta azokat a hátrányokat, amelyek a vámszabadraktár hiányából származnak. Kifejti, hogy a CFR magas fektérései, amelyek 100 kgr kánt 18 lej tesznek

Manolescu nagyjelentőségű deklarációja

A két felvezetés után Manolescu pénzügyminiszterhelyettes emelkedik szóléra. Hosszu, de mindvégig rendkívül édekes és lebilincselő beszédében adja meg az előterjesztett kérésekre a választ, melyek során olyan deklarációkat is tesz, amelyek lehetőséget adnak arra, hogy a kormány egész gazdaságpolitikájáról fogalmat alkossunk. Azzal kezd, hogy őt régi szimpatia fűti Kolozsvár gazdasági köréhez, amelynek már akkor kifejezést adott, amikor, mint az iparügyi minisztérium volt igazgatója, minden törekvésével arra irányította, hogy az erdélyi ipar, melynek nagy gazdasági jelentőségét már akkor felismerte, fejlődését elősegítse. Azért jött Kolozsvárra, hogy az itteni gazdasági rétegekkel megteremtse a szorosabb együttműködés lehetőségét.

Elbevezetés után áttér a vámszabadraktár kérdésére. Ismeri a kérdés fontosságát, melyet nemcsak Kolozsvár, hanem a többi erdélyi városok szempontjából is kell elbírálni és a kormányt őt bízta meg ezen ügy rendezésével. Nem a vámszabadraktár felállításának a megvalósítása fontos, mert hiszen ez már el van határozva, hanem azoknak a princípiumoknak a megállapítása, hogyan állítsák fel és hogyan fejtsék ki működésüket a vámszabadraktárak?

Az érvényben levő vámtörvény erre többféle módot ad. Állhatnak állami kezelés alatt és lehetnek magánérdekeltség útján is megvalósítva. Az állami kezelés nem mutatkozik előszerűnek már csak azért sem, mert nem szabad a bürokratikus szellemnek érvényesülni ezen a téren, hanem inkább kereskedelmi alapon kell kifejtésük működésüket. Szeretne egy olyan megoldást találni, amely Arad, Temesvár, Nagyvárad és Kolozsvár érdekeinek egyformán feljelle meg.

A kamarák kritikája

Nem híve annak, hogy a kereskedelmi és iparkamarák kapják meg a vámszabadraktárak koncessziót, mert már annak idején is, amikor az új kamarai törvény készült, ellenzte azt az elvet, hogy a kereskedelmi kamarák bírósági működési körüket, mert ennek a szervnek több hivatali jellegű kell képviselnie és reprezentátora kell, hogy legyen annak a nagy gazdasági tömegnek, amelyet képvisel. Ha tehát a kamarák tulajdoson-sokféle hivatali vállalnak, nem felelhetnek meg ennek a feltételnek, mert könnyen származhatnak tagjai között anyag ellentétek, ami feltétlenül a presztiz hátrányára menne.

Legalkalmasabbnak mutatkozik tehát, ha egy minden rétegtől összeállított anyagi és erkölcsi feltételeknek megfelelő magánkonzorciumok kapják meg a vámszabadraktárak koncessziót oly módon, hogy egyfelől az állam, másfelől a kamarák gyakoroljanak megfelelő ellenőrzést. Szükségesnek tartja, hogy ilyen értelemben minél előbb egy minden részleteiben pontosan kidolgozott tervet készítsenek el, hogy azt approbálás végett minél előbb a kormány elé terjeszthessék.

Az általános hitelkérdés

Az áru- és értéktőzsdé engedélyezése kérdésében kijelenti, hogy a kolozsvári gazdasági érdekeltségek kívánságaival teljesen egyetért és a maga részéről is szükségnek tartja a kolozsvári áru- és értéktőzsdé mielőbbi felállítását. Ennek a tőzsdének az volna a hivatása, hogy a regát és a csatolt területek közötti elszigetelt gazdasági érdekeket és kapcsolatokat kiegyensúlyozza és hogy a mobil tőke mozgását meggyorsítsa és annak kihasználását intenzívebbé tegye.

Az általános hitelkérdést magasabb gazdaságpolitikai szempontból kell elbírálni. Elismeri,

ki naponként, ahelyett, hogy ugyanolyan súlyú áru fekére két lej volna, olyan megterhelést jelentenek, amelyet az érdekelte gazdasági rétegek nem bírnak el.

A tőzsdé felállításával kapcsolatban kéri, hogy az új tőzsdetörvényben adják meg a lehetőséget arra, hogy Kolozsvár áru- és értéktőzsdét állíthasson fel. Kifejti Negruti elnök a külföldi tőke beengedésének szükségét, az adóbevételek mérséklését, majd a Sfatul Negustorescu nevében Tuffi Richárd olyas fel terjedelmes memorandumot, amelyben a spekulatortörvény és a forgalmi adó eltörlését kéri.

lehetetlen állapot az, hogy a háboru utáni hetedik évben ilyen bizonytalan atmosféra urálja a pénzügyet és hogy az ipari és kereskedelmi élet reszketve kényeztetüljön figyelni a Banca Nationala minden pénzügyi művelését.

Meg kell azonban érteni, hogy miért a Banca Nationala irányítja a pénzügyi életet és nem az általános gazdasági determinációk. Normális viszonyok között a jegybanknak különböző pénzforszási állnak rendelkezésre, az mertörténik az is, hogy ugyanolyan kamattal mellé adhatnak hiteleket egyes magánbankok, mint maga a jegybank. Ez magyarázza meg azt is, hogy miért van olyan nagy eltérés ma a hat százalékos megállapított hivatalos bankkamattal és a magántőke kamata között, amely ennek gyakran a háromszorosa.

Szabad utat a külföldi tőkének

Ez az áll pot nyomban meg fog szünni, mihielyt az ország belső pénzforszáshoz jut és a tőke egyensúlyozni tudja az ország egyéb gazdasági apparátusait, különösen az ipart, amelynek semmiestre sem szabad izolálni magát. Az ipar érdekében egyelőre tartózkodni kell a tőkének investációs célra való felhasználásától és minél nagyobb mobil-tőkéket kell forgalomba hozni.

— Elismerem — mondja Manolescu — hogy külföldi bankárközlésre van szüksége az országnak és ezt a legnagyobb soványzást-

A délutáni ipari ankét

Délután négy órakor a délelőttinél is nagyobb érdeklődés mellett zajlott is Manolescu ipari ankétja. Dr. Farkas Mózes, a nagyiparosok és munkaadók szövetsége nevében fővárosi Manolescut és megnyitja az ankétot. Ezután sorra következnek a különböző általános jellegű ipari előadások.

Dr. Hategan Emil professor, az erdélyi földgáz-szindikátus elnöke tart előadást az ipari energia ellátásáról. Dr. Pautius mérnök, az Energia-gyár igazgatója, az ipari vámkérdésekről, Diamant Isó, az Industria S. rmei vezérigazgatója az ipari költségekről, Mircea mérnök, az UGIR bukaresti vezérigazgatója, a vasúti tarifáról, dr. Farkas Mózes, a Rönner-bérgyár vezérigazgatója pedig az ipari hitel-ellátásról tartott ismerető előadást.

Manolescu válasza

A tartalomban nyílt előadások után Manolescu emelkedik szóléra és az összes kérdésekhez rövid mozaikszerű, de roppant találó megjegyzéseket fűz hozzá. A földgázzal kapcsolatosan kifejti, hogy annak árát a kormány azért nem állapítja meg alacsonyabban, hogy ne nyújtson előnyt azokkal a vállalatokkal szemben, amelyek szénnel dolgoznak. Ez a kérdés még generális megoldásra szorul, amely most van előkészítés alatt. A vámnál a kormány azt az elvet vallja, hogy az előkészítés alatt álló új vámtörvényt a parlamentnek kell megszavaznia, azonban fentartja magának azt a jogot, hogy a külföldről jövő dumpinggal szemben védekezessen és szükség esetén a belső ipar érdekében egyes vámtételeket felemljen.

Az ipari közterhek és az általános drágulással szemben megállapítja, hogy az utóbbi évek drágulási folyamata törvényeszerűsége alapult, melynek az volt a rendeltetése, hogy nyílválja a külföld és belföld közötti árkülönbözöket. A forgalmi adónál a kormány most keresi azokat a módosításokat, amelyek alapján meg lehetne szüntetni ezt az adóemet. A vagonkrisis, amely főleg a helytelen elosztás következtében Erdélyben érezhető fokozottabb mértékben, rövidesen megszűnik, részint, mert

nak is el kell ismerni. Utalok Ausztia példájára, ahol az idegen tőke normalizálta a gazdasági helyzetet úgy, hogy ez a normalizáció újabb idegen tőkéket vonhatott magához, amely aztán stabilizálni lehetett azt a pénznemet, amely olyan katasztrófális krízisen ment keresztül. Vagy itt van Magyarország példája, ahol ugyanez történt és ma olyan nagy a tőkefőlölség, hogy a mobil-tőkének egy tekintélyes része fekszik kamatoztlanul.

Szerencsés jelenségnek tartja azt, hogy a külföld az utóbbi időben intenzíven érdeklődik Románia hitelviszonyai iránt.

Hogy a külföld valóban komolyan érdeklődik Románia hitelviszonya iránt, erre vonatkozólag példát sorol fel, amelyből kiténik, hogy az 1922-ben kibocsátott és mintegy 32 millió fontot képviselő konzervációs állami kötvények április óta nagyarányú emelkedést értek el a londoni piacon. De vannak még ezen kívül más komoly jelenségek, amelyek arra engednek következtetni, hogy rövidesen igen tekintélyes külföldi tőkék fognak beszállítani az országba és ezek alapján normalizálni lehet majd a belföldi hitelleletet.

Uj adótörvény készül

Eztán az adóügyi helyzettel foglalkozik és bejelenti, hogy az egész jelenlegi adó rendszert meg fogja a kormány változtatni, mégpedig oly módon, hogy úgy a befizetés, mint a kivétel rendszerét leegyszerűsítik és praktikusabbá teszik. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az adók csökteni fognak, de mindenesetre meg fogja szüntetni a mostani anomáliákat.

A Sfatul Negustorescu a spekulatortörvény eltörlésére vonatkozó kérését nem tartja időszertűnek, miután ez a törvény úgy sincsen alkalmazásban, mert a kormány a szabadkereskedelem elvén áll. A visszaélések ellen azonban védekezni kell. A forgalmi adóra vonatkozólag most nem nyilatkozhatok, csupán annyit közölhet, hogy ennek az adónak a rendezésére is sor kerül az új adó törvény keretében.

Negruti kamerai elnök ezután pár szóval megköszöni az államtitkár jóindulatát és ezzel a kereskedelmi ankét véget ért.

külföldről nagyobb mennyiségű vasúti kocsit kapunk kölcsön, másrészt pedig, mert az elosztás helyesebb alapon fog történni.

A vasut és a posta

A rossz postai szolgáltatásnak az az oka, hogy az előző kormány helytelenül, jövedelmézővé akarta tenni ezt a szervet, holott rendszerint az államok szokták ráfizetni a postára. Ezt most meg fogják szüntetni és az alkalmazottak jobb dotálásával fogják a postaszolgáltatást megújítani.

Az iparpártolási törvénnyel kapcsolatosan elismeri, hogy a törvénynek vannak defektusai, mert csak általános jellegű rendelkezéseket tartalmaz és így a speciális igényeket nem veszi figyelembe. Ez a kérdés tanulmányozás alatt van és így megfelelően fogják módosítani.

A CFR új tarifájával kapcsolatosan elhangzott sérelmek nem minden tekintetben helytállóak, mert nem lehet azt kívánni, hogy akkor, amikor külföldön is az árak aranyban átszámítva mintegy 40-60 százalékkal emelkedtek, hogy a vasut a negyvenes aranyparitás alatt szállítson. A speciális és indokolt leszállításokat a kormány hajlandó az új tarifában végrehajtani. A gabonaneműeknek azért kellett az új tarifában nagy előnyöket nyújtani, mert ma az exportnak 80 százalékát a mezőgazdaság teszi ki.

Nem neveznek ki kormánybiztosokat

Ezután a kormánybiztosok kinevezésének kérdését tárgyalja. Kijelenti, hogy a kormány még mindig azon az állásponton van, melyet ebben a kérdésben egyik legutóbb kiadott hi-

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss, Partardt Luner
zongoragyarak képvisellete
 Gyári árak. Telefon 4-94
Sternberg J., - Oradea.

vatalos ko minosen sz mánybiztos mely az el tet képezne ségessé a k

Arra a külföldi er kif-jti Man teljesítése n A pénzügyi vagyunk és tennénk am külföldnek dent kockáz cönt nyujt

Tro

Ha

(Londo hogy Trocki ellenzékli be Trockjt ker székét is T London nak arra, h Grey vel, v marosan let Lord reményének elmult az a

A gondolatörömök él keznek meg előteremtőiről ber 22 én töl nak és az egy haladó repre mehet seki törvénye kerül elszámorító, h feltörő ive is nak a hatvan hogy egyszer

Harminc é nyit előttök kotta mesék, elképzelések c fanázia földre mét, a nőt és magasságokat szállták meg, érzésjelenség: betakarítás, a ideje. A wells az emberiség t vőjének előreve az emberi bold

Most eljött nyugalom éve vek, 60-70 k adás előkészítés az utókor lenti, a megny emberélet végre még egy két w egy a millió Wells olvasónak a rokoneági ka

A jelenkori Galsworthynél regényhő-ének, övé: nehéz, kin boltban, majd e jestil s a londoni gatója lesz. Sikk előadó működik képzés, mely a hagyott lelkeben annak hitt, ami lerajzolt magán ismerkednie sor gógiával, a logi filozófiával, s ig

Legolcsóbban

vatalos kommunikációjában jelölt meg, vagyis nincsen szándékában a vállalatok élére kormánybiztosokat kinevezni. Az a két kinevezés, mely az elmúlt napokban történt, speciális esetet képeznek, ahol különböző okok tették szükségessé a kinevezést.

Arra a kívánságra, hogy engedjék meg a külföldi erői valutában való bekebelezéseket kifejti Manolescu, hogy ennek a kérésnek a teljesítése milyen veszélyeket rejtene magában. A pénzügyi konszolidáció tizenegyedik óráján vagyunk és így ezzel, hogy nyíltan tanúságot tennék emellett, hogy a belföld elismeri a külföldnek a lej iránti bizalmatlanságát, mindent kockára tennék. A külföldnek, ha kölcsönt nyújt, biznia kell a lejben, amely vég-

eredményben, ha ingadozik is, átlagosan évekre visszamenőleg mégis csak 250 az évi médiája.

A tetszéssel fogadott beszéd után öt perc szünet következett.

A szakmai felszólalások során Pokol Sándor a nemesfém-bányászatról, Hexner Béla mérnök a fém-bányászatról általában, Bán Vilmos a faiparról, dr. Gherman L. Lurian vezérigazgató az agyagiparról, dr. Moskovitz Miklós a szesziparról, B. d. Rudolf a vegyi iparról, dr. Hatlegy Simon pedig a bőriparról tartottak felszólalásokat.

A szakmai felszólalásokhoz Manolescu szintén megtette megjegyzéseit és minden kérdéshez külön szót hozta. Az ipari ankét a késő esti órákban ért véget.

Trockij döntő küzdelme Stalin ellen a hatalomért

Ha hatalomra jut: megegyezés létesül Anglia és a szovjet között

(London, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Angol forrásból jelentik Moszkvából, hogy Trockij döntő lépésre határozta el magát. Trockij Zinovjevvel és Kamenevvel együtt ellenzéki blokkot alakít Stalin megbuktatására és abban az esetben, ha ez sikerült, akkor Trockij kerülne a kommunista pártban Stalin helyére és a népbiztosok tanácsának elnöki székébe is Trockij foglalná el.

Londonban nagyjelentőségűnek tartják az Oroszországban küszöbön lévő változást és utalnak arra, hogy Trockijnak kiűnő kapcsolatai vannak több angol politikusnál, így Edward Grey vel, valamint a moszoni kormány több tagjával is, úgyhogy uralomra jutása esetén hamarosan létrejönne a megegyezés Anglia és Szovjetország között.

Lord Edward Grey egyébként csütörtök este hosszabb beszédet mondott. Grey annak a reményének adott kifejezést, hogy hamarosan Oroszország is belép a Népszövetségbe, mielőtt elmúlt az a hatalmas belpolitikai krízis, amely most érte el Oroszországban tetőpontját.

A hatvanéves Wells

A gondolkodó emberiség, azok, akik a magasabb életörömök élvezésénél szeretettel és hálával emlékeznek meg ezeknek az örömöknek a megszerzéséről, előteremtőiről, tanepetülhetnek: holnap, szeptember 22 én tölti be Herbert George Wells, Angliának és az egész művelt világnak ez a régen élén haladó representative man-je 60 ik esztendejét. Nem mehet seki büntetlenül az életben keresztül. A kor törvénye kérielhetetlenül üldöz s elár mindenkit és elsomorít, hogy bármilyen nekilendülő, magasra feltörő íve is egy nagy ember s nagy író pályájának a hatvanadik évvel már lefelé hajlik s félt, hogy egyszer hirtelen megszakad.

Harminc éve, hogy Wells gondolatvilága megnyitott előtűnt s tavaszt jelentettek a fantáziája alkotott mesék, az elképzelt tudományok s tudományos elképzelések csapongásai. Aztán nyara jött el, a fantázia földre szállt, meglátta az emberek szerelmét, a nőt és a férfit, a reális világot, az emberi magasságokat és mélységeket s humor és részvét szálltak meg, a szerelem után ez a két legnagyobb érzéjelenség: regényeket írt. Azután jött az ősz, a betakarítás, a nagy elszámolás, a visszatekintés ideje. A wellsi gondolatok megérték s a termés: az emberiség történelme, s fényes, szép, boldog jövőjének előrevetítése, apostoli és profétai jóslások az emberi boldogság eljövételéről.

Most eljött a hatvanadik év. A látszólagos nyugalom éve s mégis a munkáé. A megjelent művek, 60-70 kötet elrendezése, új, egyöntetű kiadás előkészítése, a wellsi gondolatvilág megörökítése az utókor részére. Ez már a közelgő telet jelenti, a megnyugvást s egy szép, munkás, értékes emberélet végrendelkezését. S a teljes elmúlásig még egy két wellsi remekművet, egy-két ajándékot még a millió és millió, soknyelvű és soklelkű Wells olvasóknak, akik egymással mégis rokonok s a rokonsági kapocs Wells s a wellsi gondolat.

A jelenkori Anglia nagy íróinál, Kipling, Shaw, Galsworthynál jobban ismerjük Wellset. Egyik regényhősné, George Ponderovonak ifjúsága az óvá: nehéz, kínos fiatalkor, inasévek egy posztóboltban, majd egy gyógyszerésznél, míg vágya teljesül s a londoni természettudományi fakultás hallgatója lesz. Sikerral végez s mint preparator és előadó működik a fakultáson. A tudományos kiépítés, mely a filozófiai előtt járt, mély nyomot hagyott lelkében s későbbi munkásságában. Csak annak hitt, amit mikroszkopjával láthatott s amit lerajzolt magának. De mint előadónak, meg kellett ismerkednie sorban az elméleti és gyakorlati pedagógiával, a logikával, a pszichológiával s végül a filozófiával, s így szélesedett mindjobban látóköre

Ebben a környezetben írói munkássága tudományos volt. Egyike első munkáinak a biológia kézikönyve a fakultás hallgatói részére, részben Wells, részben a ritnője s későbbi felesége, Miss Robbins rajzaival. A biológus, naturalista kutató ekkor már látta az ember helyét a tér és az idő nagy egészében. Az evolúció eszméje lett gondolatainak magja, az összehasonlító anatómia, az őslénytan s az asztro-nómia ragadták meg figyelmét. Ez a sokoldalú tudás s tanulmányozás vitte őt a filozófiához. Pragmatista lett, Williams James híve: igaznak azt fogadta el, ami intellektuális szempontból hasznosnak, célszerűnek, életgyarapítóknak bizonyult. Nem a megismerés az első fődolog szerinte, hanem az élet maga, annak fenntartása, az emberi akarás s cselekvés. Ami ennek javára van, az igaz.

Ilyen tudományos és filozófiai tanulmányok után lép be Wells az irodalomba. Először nem is nagy igényekkel. Egy barátja beszélt rá, hogy Pall Mall Budget illusztrált hetilapba elbeszéléseket írjon. Így lett író, első sorban ujságíró. Még mai kritikusi is azzal vádolják, minden irodalmi siker után is, hogy az ujságíró elnyomja Wellst az írt. Pedig nem így van. Az ujságíró a látottakhoz, hallottakhoz hozzáteszi a maga meggyőződését, Wellsnél ezt a meggyőződést lenyűgözi fantáziája. Ez pedig írói tulajdonság. Hosszabb elbeszéléseiben (Az időgép, Dr. Moreau szigete, A láthatatlan ember, Világok harca, Mikor az alvó ébred) a tudományos alapot, amelyből a cselekmény kiindul, a fantázia váltja fel. Wells nagy képzelőtehetsége

nem is engedte, hogy szigorúan tudományos tevékenységet folytasson, sőt éppen, a tudományos előképzettség adott szilárd korlátlan lehetőséget fantáziája kifejezésére.

Megmaradt azonban éles megfigyelése. Csak a mikroszkóp helyére az emberi társadalom került, részint mint regéycéma, a szerelmek, a házasság, a politika, részint mint a szociális problémák nyersanyaga. Talán az új Machiavelli jelenti Wells regényírói művészetének csúcspontját. A mai Anglia társadalmi és politikai életének keresztmetszete s a szerelmi érzések egész skálája ez a könyv.

Mennél jobban ismeri meg Wells társadalmunk tökéletlenségeit, annál inkább lázad az élet nyomorúságai ellen s annál jobban érez és mutat szánalmat a tökéletlenségek áldozatai iránt. Intenzíven érdeklik a szociális kérdések s behatóan tanulmányozza, sőt személyesen is belégyeledik a szocialista mozgalomba. Megismerkedik a mozgalom számos vezetőjével, a Fabiánusokkal, különösen a Wells házaspárral, akik nem kis befolyást gyakorolnak nézetei kialakulására. Részt vesz mint hallgató és mint közreműködő gyűléseken s bár később eltávolodik a Fabiánusoktól, nem szűnik meg magát továbbra is szocialistának vallani s az angol munkáspárt számottevő tagja lesz.

Különösen a világháború után úgy érzi, hogy a legelső és a leglényegesebb feladat gyökeresen rekonstruálni az emberi elmék százmillióinak eszmévilágát. Apostoli igét hirdeti: minden ember testvériségét, egy egységes világállam és egyetemes törvények szabályszerűségét közös emberi kérdések intézésére s ellenőrzésére s azt akarja, hogy a politika ne legyen egyéb, mint a közös folytonos szemmel tartása. Mindennél jobban hangsúlyozza a nevelés fontosságát. Modern tévhit, hogy az egyénért van a nevelés. Ez a közösséget, a fajt szolgálja szívesen, hogy az egyént rábírja a közödédek követésére, mely végeredményben saját boldogságát jelenti.

Egy új bibliát ajánl az emberiségnek, a modern élet és tudás bibliáját, hogy így állítsa helyre a világ eszméi és értelmi egységét s kovácsolja össze újra a civilizációt. Ennek a bibliának egy részét szerinte az emberiség történelme kell, hogy képezze s ő maga is kísérletet tett, hogy őszintén és világosan, egyetlen összefüggő elbeszélés keretében elmondja az emberi nem és az élet teljes történetét, mennyire ma ismerjük. Így birta meg a Világtörténet Alapvonalait, ezt a példátlan sikerű könyvet, mely leghatalmasabb kifejezője a wellsi gondolatkörnek, s amelynek proféciája egy új, műveltebb és tökéletesebb világrend szükségszerű eljövételét hirdeti.

Utolsó regénye, az Álom, ennek a boldog jövőnek a korszakából tett visszapillantás a mára.

A hatvanéves Wells most művei új kiadásán dolgozik. S új pályára készül: munkáspárti képviselőnek az angol parlamentbe. Egy egész ember férfias lépése. Nem elég hirdetni a jövőt, be kell avatkozni az eseményekbe, irányítani kell azokat, a wellsi gondolatokból így lesz wellsi politika s hordozójából korunknak talán legnagyobb humanistája.

Ligeti Sándor

Őszi reklamárak

Keller & Molnár

divatruházában, Cluj (Kolozsvár) Cal. Reg. Ferdinand No 15.

- Férfi öltönyt, tiszta gyapju, kitudó minőség .. Lei 290.-
- Női kabátosztók, gyönyörű színekben ..... Lei 390.-
- I-a francia csikos bársony, minden színben..... Lei 96.-
- Fehérnemű batiszt chifen ..... Lei 36.-

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióktüzet Str. Barițiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moșilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

Spanyolországban kiújultak a zavargások Most már a gyalogosok is lázonganak. Korzikából olasz-francia összetűsést jelentenek

(London, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A direktorium Alfonz király elnökletével Sansebastianban tanácskozott Spanyolországban a Népszövetséghez való viszonyáról és a tengeri kérdéssel. A spanyol hadsereg kebelében újból forradalmi jelenségeket észlelnek. Most már a gyalogosok is lázadnak. A lázadók megfenyegették a direktoriumot, hogy csatlakoznak a tüzerzstiekhez és minden esz-

közül eltávolítják Primo de Riverát. A „Daily News” szerint Alfonz király szilárdan el van tökélve, hogy a legelső kínálkozó alkalomkor menesztse a diktátort és parlamenti kormányt alakít.

Páris, szeptember 20. Korzika fővárosban olasz-francia zavargásokat jelentenek. A tengerészek több helyütt összejöttek úgy, hogy a rendőrségnek kellett beavatkozni.

Halálra ítélték a magdeburgi gyilkost

Az ítélet megállapítja Haas ártatlanságát

(Magdeburg, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magdeburgi monstreperben, amelynek fázisairól annak idején részletesen beszámoltunk, tegnap mondta ki a bíróság az ítéletet. Schröder vádlottat bűnösnek mondták ki az esküdték előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölésben és ezért halálra ítélték. Az ítélet indokolása megemlékezik az ártatlanul meghurcolt Haas nagyiparosról, akinek ártatlanságát megállapították és ezzel kapcsolatban súlyosbító körülménynek tudja be Schrödernél, hogy bűnét Haasra próbálta áthárítani és hónapokon keresztül félrevezette a hatóságokat. A kihirdetésnél Schröder magábaomlott és sírni kezdett. A távozó közönség lelkes szimpátiatüntetést rendezett Haas mellett, aki a tárgyaláson mindvégig jelen volt.

Öttagu direktoriumot állítottak a kolozsvári ortodox hitközség élére

A vasárnapi képviselőtestületi ülés meglepő határozata. Adler elnök törvénytelennek minősíti a határozatot

(Cluj Kolozsvár, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hitközségben hónapok óta dúló vízály a képviselőtestület tegnapi ülésén meglepő eseményben robbant ki. Az izgalmas lefolyású gyűlésen a megjelent képviselőtestületi tagok óriási többsége olymértü elégedetlenségét nyilvánította a vezetőség ellen, hogy azt alkalmatlannak tartván a hitközség vezetésére egy öttagu direktoriumot választott a hitközségi ügyek ideiglenes vitelére. A gyűlés lefolyásáról a következő tudósításunk számol be:

Rosenzweig Emánuel hitközségi alelnök a határozatképeség megállapítása és a gyűlés megnyitása után ünnepélyesen felszólítja a képviselőtestületből kivált Schwarz Jakabot, hogy vegyen részt továbbra is értékes munkájával az ügyek intézésében, amit a zsidó közélet a mai komoly időkben nem nélkülözhet.

Mi van a Tarbut nyilvánossági jogával

Ezután átadta a szót dr. Pollák Sándor hitközségi ügyésznek, aki mindenképp közölte, hogy Adler Sámuel hitközségi elnök technikai okokból el akarta halasztani a mai gyűlést, azonban a vélt akadályok gyorsan és könnyen elháríthatók voltak. Sajnálja, hogy az elnök távollétében kell fontos kijelentéseit megtenni.

Ismerteti ezután az iskolakérdésben történt eddigi lépéseket. Pártközi ankéteken — amelyekre meghívást kapott a neolog hitközség is — tanácskoztak és állapították meg az iskolának hitközségi kezelésbe való átvételét. Ez két választás, a községi és általános választás között történt és — fájdalom — a választások nyomán olyan személyeskedő politikai ellentétek merültek föl, amelyek miatt ez a harmónikus működés megszakadt.

A nyilvánossági jog megadásának a sajtó útján való közlése után köztudatba ment át, hogy az már befejezett tény és az iskolabizottság is ennek alapján működött. Minthogy az idevonatkozó rendelet az illetékes fórumhoz, az iskolafentartó hitközségekhez, sem az iskolák igazgatóságához nem érkezett le, indíttatva érezte magát arra, hogy az iskolák inspektorátusától szerezzen hiteles információt. Meglepetéssel értesült itt, hogy ilyen rendeletről senki nem tud és a szerzett információk szerint csak azon iskolák nyilvánossági jogát adják vissza erre az évre, amelyeknek 1925 december 31 én még megvolt a nyilvánossági joguk. Azonban az „Állandó közoktatásügyi Tanács” jogosult erre a tanévre a nyilvánossági jogot megadni, amelyek érdekében ajánlatos sürgősen eljárni.

Uj vezetőség

Ilyen körülmények között fölmerül annak a halaszthatatlan szükségessége, hogy az összes számbajelölhető erők koncentráltassanak, a fenn-

álló ellentétek elsimíttassanak és a személyi motívumok kikapcsolásával olyan vezetőségre bizassék a hitközség ügyvitelére a chanukai választásokig, amely ily szempontok érvényrejtésével mellett legalkalmasabb a legégetőbb kérdéseknek — különösen az iskoláégynek — a lehető legjobb megoldására. Ilyen értelemben terjeszti be a határozati javaslatot, amelyhez hozzászóltak: Schwarz Jakab, Glancz Hermann, Landesmann Lajos, Jakab Elek, Boskovits József, Hirsch Adólf, Schwarz Márton, Goldberger Kálmán, Löwinger Jakab, Hirsch Herman, Weinstein Mór.

Az indítványt Landesmann Lajos módosításával szavazásra bocsátották és harminchat szavazattal kettő ellenében elfogadták. Ezután a további ügyvitelre egy öttagu vezetőséget választottak, amelynek tagjai: dr. Fischer Tivadár, Schwartz Jakab, Rosenzweig Emánuel, Goldberger Kálmán és Grünfeld Ansel.

Adler elnök törvénytelennek minősíti a képviselőtestület határozatát

Munkatársunk fölkereste Adler Sámuel, az

Az öregség

valamennyi tüneteit, mint vérelmeszesedést, koszvény és rheumát, vese- és hólyagbántalmakat meg lehet szüntetni és a legegyszerűbb és leghatásosabb módon le lehet küzdeni a

Professor dr. Páter-féle

Arteriosklerózis teával,

Professor dr. Páter-féle

Köszvény- és
rheuma-teával,

Professor dr. Páter-féle

Vese- és hólyag-teával.

A Prof. dr. Páter-féle gyógyteák tekercs- és dobozosomagolásban vannak forgalomban. Csak rövidebb számszámúakat vegye a kis tekercsesomagolást, hosszabb használatnál mint előnyösebb, a dobozosomagolás ajánlatos (3 1/2 szerez tartalom, 20% os ármegtakarítás).

A Prof. dr. Páter teák valamennyi gyógyszertárban és drogueriában kaphatók. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak lerakatunkhoz:

Csillag gyógyszertár, Braşov, Hosszu-utca 14. szám.

Kérjenk innen ismertető-könyvecskét. — Vevérszempont: Amphora R. T., Braşov.

Csinosan és olcsón
öltöztetheti fiát és leánykáját, mert cégünk berendezett egy modern

gyermekruha salont
ahol hozott anyagokból is készítünk a leg szebb kivitelben angol és francia fiú és leányka ruhákat.

Katz és Mendel
Főter 10.

Tegyen egy próbarendelést.

ortodox hitközség elnökét, akihez a következő kérdéseket intézte:

Miért nem akarta megtartani a már egybe-hívott gyűlést azután sem, hogy a hatósági engedély megszerzetetett?

Mi az álláspontja a hitközség tegnapi határozatához és mit tud az iskola nyilvánossági jogáról?

Az elnök a következőkben válaszolt a hozzáintézett kérdésekre:

— Arról értesültem, hogy a hatóságok megfigyeltetnek, mert állítólag engedély nélkül akarjuk megtartani ezt a gyűlést. Minthogy az összehívott képviselőtestület napirendjén nem állott más tárgy, csak a dr. Pollák Sándor ügyész által beígért alapszabálymódosítás, nem tartottam fontosnak a gyűlés megtartását. Amikor arról értesültem, hogy a gyűlést akadálytalanul megtarthatjuk, időmmel már másként rendelkeztem és kiadtam az utasítást, hogy első elhatározásomnál maradjon és nem tartom meg a gyűlést. Ezt elnökjogomnál fogva megehettem.

— Álláspontom, hogy a tegnapi határozat alapszabályellenes, tehát azt törvénytelennek nyilvánítom és megtalálom a módját, hogy ennek az állapotnak megfelelő törvényes formában véget vessék. Kijelentem, hogy nem ragaszkodom az elnöki székhez, azonban mindaddig, amíg elnöki beszámolómat a kögyűlés plénuma előtt meg nem tartom, élek a kapott megbízás alapján elnöki jogaimmal.

— Ma érintkezésbe léptem bukaresti illetékes faktorokkal és azt a biztos ígéretet kaptam, hogy napok múlva kiadják a visszaadott iskolai autorizációt. Kijelenthetem, hogy állom szavamot most is, mint hivatali működésem idején mindenkor. Az iskola működési engedélye megvan és én mint elnök azt már ki-sürgtettem. A szülők nyugodtak lehetnek, az iskola a nyilvánossági jog miatt hátrányt nem fog szenvedni, mert a nyilvánossági jog voltaképen meg van.

olcsón
át, mert cé-
modern
salont
szítunk a leg-
ranczia fiu és
endel
Tegyen egy próbarendelést.

Kormánybuktató manóverbe kezdett a liberális-párt az olasz szerződés miatt

Népgyűléssel és utcai demonstrációkkal akar harcolni a liberális párt a kormány ellen. Novemberben Rómában találkoztk Averescu Csicszerinnel

A liberálisok kormánybuktató akciója

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amikor Averescu miniszterelnök a csonka parlamenti ülésnek befejezése után külföldi utra indult, utjára az egész sajtónak rokonszenve kísérte el. Az ellenzéki lapok fontartás nélkül ismerték el, hogy Averescu személyes közbelépése igen kedvező atmoszférát teremtett külföldön Románia számára, az ő javára könyvelték el azt a eredményt, hogy Románia helyet kapott a Népszövetség állandó bizottságában és tőle várják az ország gazdasági életére nyomoztán fontos külföldi kölcsönnek megszerzését. Amikor a román olasz szerződés aláírásának híre Bukarestbe érkezett, az első napon a fővárosi sajtó szinte ünneplésben részesítette a miniszterelnököt, akinek sikerült a két ország közötti baráti szerződést tető alá hozni.

Ellenzéki front a román-olasz szerződés ellen

Mánap, amikor Averescu és Mussolini leváltása nyilvánosságra jutott, egy csapásra megváltozott a helyzet. A leváltásból — amelynek nyilvánosságra hozására Mussolininek valószínűleg Oroszország felől volt szüksége — kiderült, hogy Oroszország „nem tartja oppor-tunusnak az időt a Beszarábiának Romániához való visszacsatolásáról szóló párisi egyezmény formális ratifikálására.”

As ellenzéki lapok és az ellenzéki sajtó nem tartja elfogadhatónak a kormány hivatalos kommunikációjának azt az érvelését, hogy a szerződés kimondja: „a szerződő felek elismerik az összes békeszerződéseket”, amely mondat a hivatalos kommuniké szerint Beszarábia visszacsatolásának indirekt uton való elismerését jelenti.

Az összes ellenzéki lapok hatalmas kampányt kezdtek a kormány ellen. A nemzeti párt hivatalos lapja vezércikkében azzal vádolta Averescut, hogy lemondott Beszarábiáról és elárulta a nemzeti egységet. Hasonló hangon támadták Averescut a többi pártlapok és a független ellenzéki orgánukok is, amelyek megállapították azt is, hogy az olasz kölcsön semmit sem ér, mert a kölcsön feltételeiben kikötött vásárlásokkal Románia több mint háromszorosát fizeti vissza a kölcsönnek.

A kormány ellen egységesen felsorakozó ellenzéki sajtóharcban a liberális párt hivatalos lapja, a „Viitorul” viszi a vezető szerepet. A „Viitorul” szerint Averescu tábornok, jogfeladást követett el, amikor Beszarábia csatlakozásának formális ratifikálása nélkül kötötte meg Oroszországgal a barátsági szerződést.

A liberális párt elhatározta, hogy ebből az alkalomból kormánybuktató kampányba kezd. Bratianu Jonel tudvalevőleg szombaton Színájában audiencián volt a királynál. Az audiencia részleteiről nem szivárogtak ki értesülések, azonban bizonyos, hogy az audiencia tárgya éppen az olasz-román szerződés aláírása és az ennek következtében előállott kül- és belpolitikai helyzet volt. Október hó első napjaiban a liberális párt a „Dacia” nagytermében népgyűlést hív össze, amely első fejezete lesz a kormánybuktató kampánynak. Hír szerint a liberális párt ebben a kampányban fel akarja használni a diáktágot is, akik között már is nagy agitációt fejtenek ki. Liberális körökből származó értesülések szerint a párt nem fog visszatérni nagy utcai demonstrációk rendezéséről sem, céljának elérése érdekében.

A kormány magyarázó kommunikéje

A kormány ma hivatalos kommunikét tett közzé, amelyben leszögezi, hogy az olasz-román szerződésnek az a pontja, amely szerint a szer-

ződő felek elismerik az összes békeszerződésnek integritását, feltétel nélküli ratifikálását jelenti Beszarábia Romániához való visszacsatolásának. Az olasz kormány, mihiyt érdebeli kockázata társ nélkül megteheti, formálisan is ratifikálni fogja Beszarábia visszacsatolását.

Coanda tábornok ideiglenes miniszterelnök ma délelőtt Színájában kihallgatáson jelent meg

Anarchista merénylettől tartanak Budapesten

A Mussolini merénylettel egyidejűleg anarchisták indultak a magyar fővárosba

(Budapest, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap rendkívül izgalmas kéltő bizalmas jelentés érkezett Párisból a budapesti főkapitányságra. A szenzációs jelentés szerint a párisi anarchista centrum, amikor a Mussolini ellen elkövetett merénylet végrehajtására egy olasz anarchistát küldött Oroszországba, ugyanakkor Budapestre is küldött két magyar anarchistát, hogy azok ott kövessenek el merényletet. A rendőrség párisi informátora meg is pontos személyleírását is megkapta a budapesti főkapitányság. Mindkét anarchistát teljesen nak szombaton, vagy vasárnap kellett volna megérkeznie Budapestre.

A jelentés vétele után a főkapitányság egész politikai ügyosztálya megmozdult. A leg-éberebb megfigyelés alá vették az összes vonatokat és határállomásokat és miután feltételezhető, hogy a kiküldöttek már át is lépték a magyar határt, a detektívek egész raja futotta át a főváros területét, de szombaton éjszaka és vasárnap egész nap nem akadtak nyomukra. A párisi bizalmas információ komolyosságát alátámasztja az, hogy a külügyminisztérium is tudomást szerzett párisi megfigyelői útján arról, hogy a Mussolini elleni merénylet irányítói Budapestre is küldtek megbízottakat, ugyancsak azzal a rendeltetéssel, hogy ott is merényletet kövessenek el.

A külügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint a párisi anarchista központ ugyanakkor más országokba is küldött anarchistákat hasonló rendeltetéssel. A budapesti rendőrség hétfőn este hivatalosan megcáfolta, mintha Franciaországból anarchisták érkeztek volna Magyarországra.

Ujabb nagy kémkedési pör a kolozsvári hadbírószágon

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szenzációs kémkedési pör került ma tárgyalásra a kolozsvári VI. hadtest hadbírószága előtt. A bűnpör két fővádlottja: Kovács Zoltán és Fekete András, akik éveken keresztül kémkedtek Erdélyben és Bukarestben Magyarország javára, néhány héttel ezelőtt ka-laundos módon megszöktek a kolozsvári katonai fogházból és így elkerülték büntetésüket. Tá-vollétükben bűntársaik: Vulpe János, Kutsapszky Péter, Biermann Sándor, Berger Ernő, Weinberger Hermann és Ilonczay András állottak ma kémkedés vádjával terheltlen a hadbírószágon Balbuc ezredes elnöklése alatt üléselő tanácsa előtt.

A pör előzményei még az impérium átvetelének idejére nyúlnak vissza, midőn Kovács Zoltán főhadnagy, mint a székely osztag tagja, a román csapatok frontja mögött kémkedett és szállította a magyar csapatoknak a jelentéseket. A román csapatok visszavonulása után Debrecenbe utazott, ahol egy Varga József — hosszú a megtévesztésig hasonló — elesett bajtársának okmányaival Romániába jött és itt besoroztatta magát. Mint rajzoló, aki a Képzőművészeti Akadémiát végezte, Kovács a bukaresti térképészeti hivatalhoz nyert 1921-ben besorozást, a legkiválóbb alkalmu nyilott fontos és értékes hírek megszerzésére. Itt megismerkedett egy Gáll Margit nevű félvilági hölgygyel, akinek

a királynál és referált az Oroszországból érke-zett legújabb hírekről.

Csicszerin Rómában tárgyalni fog Averescuval

Rómából érkezett hírek szerint Mussolini intervenciójára az orosz kormány elhatározta, hogy november végén Rómába küldi Csicszerin külügynépbiztost, aki Averescuval felveszi a tárgyalásokat, Averescu és Csicszerin Mussolini vendégei lesznek és a tárgyalásokat Mussolini fogja közvetíteni.

Oroszország a következő propositiókat fogja tenni a tárgyalások alapjául. Szovjetorszoaszág formális elismerése, a Moszkvába szállított román kincsek likvidálásának elhalasztása, mindkét állam kötelezze magát arra, hogy katonaságát a határtól hatvan kilométerrel hátrább vonja.

román katonatisztekkel fennálló viszonyait ka-matoztatta busasan a maga javára. Egy év el-teltével egy csomó térkép összeesomogolása után Debrecenbe utazott és itt részletes jelen-tést adott le. Röviddel ezután ismét álnév alatt, román utlevéllel visszajött és a határmenti csa-patok helyzetét kémlerte. Így került össze Biermann Sándor éleadi iparoszal, Kutsapszky törzsozrmesterrel és a pör többi vádlottjaival, akik egyhangulag azt vallják, hogy Kovács hipnotikus erővel állt velük szemben, aminek nem tudtak ellenállni. Kovácsnak egy Fekete András nevű székely legény volt segítségére, aki szintén a román hadsereg tagja volt.

Egy évvel ezelőtt Kovács Zoltánt Nagy-váradon elfogták és Kolozsvárra szállították. A Magyarországon tartoszkodó Fekete erre átsző-köt a határon, mire elfogták és ugyancsak a kolozsvári katonai foghátsba zárták el. Itt többször megkísérelték a szökést, egyszer a falat is átfúrták és ezért súlyos bilincsekkel terhelték meg őket. Ennek ellenére is több héttel ezelőtt — midőn a fővádlott már ki volt tűzve — kihasználva az örök pillanatnyi figyelmeletlenségét — megszöktek.

A mai tárgyaláson Biermann Sándort és Kutsapszky Pétert, akikről bebizonnyult, hogy a kémekkel összeköttetésben állottak, 1-1 évi börtönsre ítélték, a többi vádlottat felmen-tették.

Legújabb bécsi bűráru különlegesség

éricsai választékban, rendkívül olcsó árakban a most megnyilt

„CORSO“-bazárban

(Hotel Tran-silvania épület)

Cluj, Reg. Ferdinand

No 17.

(v. Wessolányi M.-u.)

Vas- és rézbutorok, mosdók, sodronybetétek

nagy választék-
ban kaphatók:

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-
gyárban

Arad

Strada Joan Russu Sirianu
(Aulich Lajos utca) No. 15.

számonban. Csak
előnyösebb, a
an kaphatók.
atunkhoz:
4. szám.
T., Braşov.

HIREK

Az Új Kelet az egyetemese erdélyi és bánátsági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naplár

Kedd
5687. Tlari 13.
1926. szept. 21.

— Elkészült Románia új költségvetése. Bukarestből jelentik: Románia jövő évi költségvetésének előtervezete elkészült. Az új költségvetés 42 milliárd lejé iránnyoz elő.

— Ferencz József unitárius püspök ötvenéves jubileuma. Az erdélyi unitáriusok háromnapos ünnepségben ülték meg Ferencz József püspök ötvenéves egyházi jubileumát. Ebből az alkalomból az unitárius templomban ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen W. H. Drumond, az unitárius világszövetség főtitkára átvázolta a jubileumot. A püspöki jubileummal egyidejűleg tartották meg öszejövetelt a kolozsvári unitárius kollégium vén diákjai, akiknek nevében Barabás Béla, az aradi magyarság vezére mondott átvázolóbeszédet.

— Végleg megállapították a királyi párosországi és a királyné amerikai utiprogramját. Bukarestből jelentik: A román királyi pár olaszországi látogatása, a most már véglegesen megállapított program szerint, tavasszal fog megtörténni. A meghívást Badoglio olasz udvari marsall és Grandi államtitkár személyesen fogják átnyújtani az uralkodóknak Bukarestben. Az olasz ut miatt a királyné már csak szeptemberben indul Amerikába, ahol Newyork, Washington, San-Francisco, Los-Angeles, Chicago, Delovt és Cleveland városokat fogja meglátogatni és ezenkívül felkeresi természetesen a román kolóniákat. Washingtonban a királyné részt vesz a Marx Hill-múzeum megnyitásán.

— Jugoszlávia garancia-paktumot köt Magyarországgal. Ugyilászik: a mohácsi becsédnek máris megvannak a reális politikai következményei. Genfi híradások szerint ugyanis Jugoszlávia és Magyarország között máris megindultak a tárgyalások egy garancia-paktum kötésére, mely a két ország számára lehetővé tenné, hogy Locarno szellemében garancia-paktummal kapcsolatban Ninesics jugoszláv külügyminiszter nyilatkozatot adott, melyben hangsúlyozta, hogy szintén örvend a magyar-jugoszláv közlekedésnek. Reméli — mondotta a külügyminiszter — hogy Jugoszlávia sikeresül fog létrehozni a közlekedést Jugoszlávia mássik két szövetségese: Románia és Csehszlovákia között is.

— Szukkot-szabadságot kapnak a zsidó katonák. A hadügyminisztérium szeptember 16-áról kelt 129. számú rendeletével szeptember 23., 24., 30. és október 1-ére négy napos ünnepi szabadságot engedélyezett a zsidó katonáknak.

— A legújabb orosz trónkövetelő nem tud oroszul sem. Varsóból jelentik: Röviddel ezelőtt az egész lengyel sajtót bejárta az a hír, hogy a kivégzett orosz cár egyetlen életben maradt fia, Romanov Alexej nagyherceg, aki ityhépen az orosz trón legitím várományosa, Graudenz melletti kastélyban tartózkodik. Egy varsói lap munkatársa kiutazott Graudenzbe, hogy meginterjúvolja a legújabb orosz trónkövetelőt és legnagyobb meglepetésére egy közönségtudósításba öltözött 22 éves fiatalember fogadta, aki csak franciául beszélt. Az állítólagos nagyherceg elmondta az újságíróknak, hogy 14 éves korában azökött meg Szovjet-oroszországból és mert azóta nem volt alkalma oroszul beszélni, anyanyelvét teljesen elfelejtette. Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy valóban a kivégzett II. Miklós cár fia-e, kijelentette, hogy Romanov Nikolajevics Alexej

nek hívják és hogy rajta kívül a cári családnak még csak egy női tagja van életben, akinek nevét azonban nem mondhatja meg és kiletét csak akkor fedezi fel nemzete előtt, ha a szovjet bukása bekövetkezik. Az újságíró híven visszaadja a cáreviccsal folytatott beszélgetését, végül azonban nem titkolja el azt a véleményét, hogy az orosz trónkövetelő — közönséges szélhámos.

— Jugoszláviában nem emelik fel a vasuti tarifát. Belgrádból jelentik: Legutóbbi híre terjedt el annak, hogy a jugoszláv közlekedésügyi minisztérium október hó elsejétől kezdve új magasabb vasuti tarifát léptet életbe. Mint most jelentik, a közlekedésügyi miniszter egyelőre elállt a vasuti tarifa emelésének tervétől. Bizonyos körökben tudni vélik, hogy a közlekedésügyi minisztérium a tarifacmelést egy későbbi időpontra halasztotta, ezzel szemben azonban megbízható helyen úgy tudják, hogy belátható időn belül egyáltalán nem gondolnak a vasuti tarifa emelésére. A jelenlegi vasuti tarifát a gazdasági körök intervenciójára hagyták meg, amelyek meggyőzték a közlekedésügyi minisztert, hogy az ország kereskedelmi és gazdasági élete nem bírja el a vasuti tarifa emelését és a teheráru díjzabásának felemelése katasztrófális hatással lenne különösen az ország exportjára.

A MA

Marosvásárhely egyetlen napilapja. Legelterjedtebb újság Hirdessen A MA-ban. Kiadóhivatal Marosvásárhely. Főér 35.

— Milliárdos váltóhamisítások miatt letartóztatták a Magyar Élet és Járadék ztosító Rt. igazgatóit. Budapestről jelentik: Annak idején óriási szenzációt keltett Európaszerte a legrégibb és legelőkelőbb magyar biztosítóintézet egyikének, a Magyar Élet és Járadékbiztosító részvénytársaságnak a katasztrófája, amelynek első áldozata Gerő Lipót, a vállalat igazgatója volt, aki öngyilkosságba menekült az összeomlás következményei előtt. Ugyanakkor letartóztatták Kállay Bélát, az intézet vezérigazgatóját, akinek könnyelmű üzleti politikája idete fel az erdélyi érdekeltségekkel is rendelkező tekintélyes vállalat romlását. A főbb érdekeltek hosszas tárgyalások után a Schweitzerische Rückversicherung A. G. és egy nagy német cég révén kísérelte meg az Első Magyar Élet- és Járadékbiztosító Rt. szanálását. A terv azonban meghiúsult, mert kiderült, hogy az intézet biztosításának tulajdonrészre nem rendelkezik a szükséges bonitással. Erre két előkelő magyarországi intézet kísérelte meg a helyzet rendezését, amikor váratlanul feljelentés érkezett a főkapitánysághoz, amelynek alapján a rendőrség büntetői nyomozást vezetett be a Magyar Élet- és Járadékbiztosító Rt. igazgatósága ellen, melynek több tagjáról megállapították, hogy több milliárd korona értékű váltóval bűnös manipulációt követtek el. A rendőrség tegnap a váltóhamisításokban való részesség miatt letartóztatta Kállay Béla vezérigazgatót, Bárdos Pál igazgatót, Sebestyén Gyula aligazgatót, Galambos Hugót, a kárbeszélő osztály vezetőjét, Kallós Sándor főtitkárát és Somló Jenő főtitkárát. A budapesti Magyar Élet- és Járadékbiztosító legújabb botránya erdélyi szakkörökben is feltűnést keltett, mivel a budapesti események messzemenő kihatással lesznek az összeomlott intézet erdélyi érdekeltségeire.

• Orvosi hír. Dr. Boskovics Henrik ful-, orv-, gégeorvos kalföldi utja miatt október 15-ig nem fogad.

— Szélhámos, aki kifogástalan héber nyelven a pozsonyi rendőrség zsidó detektívének adta ki magát. Pozsonyból jelentik: Kellemetlen kalandban volt része tegnap este Pozsonyban Davidovics Chajem tizenéves fiatal embernek, aki Raszinszkból a huszti kerületben fekvő Iza községből került Pozsonyba. Este nyolc óra tájban Davidovics Chajem a Hájó utca farkán álldogált egy barátjával, akivel együtt jött el Raszinszkból. A két zsidó fiatalember a pozsonyi rabbi képzőbe jött beiratkozni. Ahogy álldogáltak és egymással beszélgettek, egyszerre csak hozzájuk lépett egy körülbelül 19 éves zsidó fiatalember, aki frissen volt simára borotválva. „Na megálljanak, majd adok én maguknak, — formédt rájuk a fiatalember kifogástalan héber nyelven — tudják meg, hogy én vagyok a pozsonyi rendőrség zsidó detektívje. Az én dolgom az, hogy a magukhoz hasonló alakokkal rendet teremtsék. Azonnal igazolják magukat!” A két tapasztalatlan fiatalember halálo-

san megrémülve nyújtotta át igazoló iratait. „Mindez nem elég — rivalt rájuk most már jiddischál a „detektív ur“. Az iratokat magamhoz veszem, valamint mindent, ami a zsebukben van. Majd a városházán visszakapják őket.“ Ezzel eltávozott és magával vitte Davidovics Chajem 440 koronáját is. A két rabbinövendék csak késő éjszaka értesült a rendőrségen arról, hogy furfangos szélhámos áldozata lett.

* Az üde arc titka. Az utóbbi időben való sárgas forradalmat idézett elő egy újfajta kozmetikai cikk. Szeplős és májfoltos arcu nők meglepetésszerűleg a legüdébb arcborre tettek szert és ezzel alapsan csökkentették az elismert szép hölgyek hódítási esélyeit. Az üde arc titka kizárólag a „Róza Szeplővíz“, amely 3-4 napon belül eltünteti mindenfajta bőrfelületi szépséghiányt. A szeplővíz hatását a „Strand-krém“ használatával lehet állandósítani. Mindkét kozmetikai cikket Tordán a „Transilvania“-illatszertár, Kolozsvart és Marosvásárhelyen a „Dianna“-illatszertár árúsítják. Főlerakat Róza Royal drogéria Cluj. (Főér)

— Tolnay Andor holnap érkezik Kolozsvárra és szerdán lép fel először a Maricza grófnőben. Tolnay Andor, a kitűnő énekes-bonviván, akinek tegnap már fel kellett volna lépnie a Magyar Színházban, technikai okok miatt kénytelen volt elhalasztani utazását és csak ma érkezik Kolozsvárra. Tolnay először szerdán este a Maricza grófnőben lép ismét a kolozsvári közönség elé.

— Moszkvában meghalt Dosztojevszkij fia. Rigából jelentik: Fedor Dosztojevszkij, a világhírű orosz író, Dosztojevszkij Mihailovics Fedor fia tegnapelőtt Moszkvában meghalt. Dosztojevszkij Fedor rendkívül rossz viszonyok között élt különösen azóta, amióta 1918-ban elvesztette édesanyját is. Egyizben összetűzésbe került a hatóságokkal is, amelyek félreértésből ellenforradalmárnak hitték és letartóztatták, de rövidesen szabadon engedték. Az utóbbi hónapokban a szovjet támogatta, amennyiben rendes havi apánást juttatott neki. Halála hirtelen állt be és az irodalmi körök mélyen megrendítette. Elhunytával a nagy orosz író utolsó gyermeke szállott sírba.

— Híha Irén énekestélya. Híha Irén, az előnyösen ismert operanékesnő, a kolozsvári román opera tagja tegnap este a vármegyeház termében hangversenyt rendezett, előkelő közönség jelenlétében. A kiváló énekesnő sokat fejlődött, erőteljes hanganyagja új színekkel bővült és iskolázottabb, melegebb lett. Drámai előadása mélyen hatott a közönségre, mely hosszan és lelkesen ünnepelte ezt a nagy jövőre hivatott énekesnőt.

Mosztiz Mihály és Fial
butorüzletét Str. Gh. Barltiu 28. sz. alá (volt Malom-u) helyezte át. A Magyar Színház mellett.

Róih

cipésznel Szép-u. 2. sz. alatt készünek a legújabb divatu cipő-különlegességek.

Laboratorul LEO

ing. Theodor de Stipek, Ghimbav-Brasov

Ideális hashajtó és soványító szer
Purgen
(Purgo) Bayer
Kapható minden gyógyszerkereskedésben

Flesch & Fiul

sodronyáruggár

Arad, Str. Lt. E. Teodoriu 3.

Gyártmányai: Lánchálós acélágybetétek és ágybetétkatrészek. Ruhaakasztók minden kivitelben. Patent kirakatisztító állványok üveg, papír, diszmuáru stb. kereskedések részére. Patkány és egércsapdák. Csomagfólyanyuk reklámszöveggel és anélkül. Fasönyegek.

Vállalja sodronyáruk (tömegcikk) készítését rajz vagy minta után, nikkelt, énozott, horganyozott, galvanizált és fényezett kivitelben

Fényképészeti cikkek

Állandóan raktáron

Bernát

papirosáruházaiban.

Sötétkamara állandóan rendelkezésre áll.

Lemezeket kidolgozunk.

Iskolák, tanítók figyelmébe!

הספר הראשון

héber ABC ára 40 lej,
képes héber ABC
ára (erős kötés) 50 lej,

az Uj Kelet könyvosztályában.

Prima tűzifát

olban és spritva legjutányosabban házhoz szállít
Fischer
fatelepe, Piata Garii No 2. — Telefon 1300.

ארתם כשר סאלאמי אונד זעלבוארען פארבריק אונד פלייש האלע

Schnabel Hermann

Ciuj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74.
Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközöltenek. שרשרתים és árjegyzék kívánatra

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Mária szeplő krém-et** használnak. Hatásért felelősség! Fehérit Ártalmatlan, **Ára 30 L.**

Főlerakat: Császárgyógyszertár, Tg. Kures, Albina-palota, 8 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Kapható Ciujon: Rózsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Orad/lea-Mare: Apollo drogueria

SPORT

Vasárnapi sportesemények

Románia atlétikai bajnokságai. A Haggibbor hatalmas győzelme a CFR fölött. Kikapott a Kinizsi

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától) Románia 1926. évi atlétikai bajnokságai a fővárosi Nemzeti Stadion pályáira kerültek lebonyolításra. Az ország lekválőbb atlétáinak grandiózus küzdelmei szebbnél-szebb eredményekkel és nyolc országos rekorddal gazdagították Románia rekord listáját. A két napig tartó versenynek, amelyek hatalmas érdeklődés mellett zajlottak le, a következő eredményekkel végezték:

- 100 m. síkfutás. 1. Péter László KAC 11'4 mp.
- 200 m. síkfutás. 1. Péter László KAC 23'2 mp.
- 400 m. síkfutás. 1. Limbeck Wacker Arad 51'4 mp. országos rekord.
- 800 m. síkfutás. 1. Kabát István AAC 2 p. országos rekord.
- 1500 m. síkfutás. 1. Kabát István AAC 4 p. 11'4 mp. országos rekord.
- 5000 m. síkfutás. 1. Ciobanu CAMP 17 p. 01 mp.
- 10000 m. síkfutás. 1. Márton András Brasovia 36 p. 15'4 mp.
- Távolugrás. 1. Stefan Coltea 660 cm.
- Magasugrás, helyből. 1. Schöpp HTV 141 cm.
- Távolugrás helyből. 1. Schöpp 267 cm.
- Rudugrás. 1. Biró KAC 339 cm. országos rekord.
- Magasugrás. Bajnok Stefan Coltea 184 cm.
- Hírmásugrás. 1. Panajott MSE 13'16 mp.
- Golyvetés. 1. Onciul Sp. Stud. Bukarest 47.23 m.
- Dzsekuszvetés. 1. Dávid CAMP 43'44 m.
- Súlydobás. 1. Dávid CAMP 13'58 m.
- Kalapácvetés. 1. Bodoa Coltea 39'75 m.
- 4x100 m. staféta. 1. Olimpia Brasó 45 mp. országos rekord.
- 110 m. gátfutás. 1. Albrich Olimpia Brassó 16'7 m. országos rekord.
- Olimpiai staféta. 1. Stadion Roman 3 p. 49'4 mp.

Az atlétikai bajnokságok után a Belgrád-Bukarest mérkőzés került lebonyolításra.

Belgrád-Bukarest 3:2 (1:2). A két ország fővárosának revánsmérkőzését ezúttal is a technikailag jobb jugoszlávok nyerték meg az erdélyi játékosokkal megerősített, de nem egyezes játékot produkáló bukarestiekkel szemben. Sanciau révén Bukarest éri el a két vezetőgólt, amit a belgrádiak részéről Lubuvici csak egy góllal viszonz. Helyesere után a vendégek fölénybe kerülnek és Lubuvici révén további góllal biztosítják győzelmüket.

Belgrád. Nicolici, Iovanovici-Radin, Arsenivici-Petrovici-Popovici, Marjanovici-Jovanovici II.-Lubuvici-Petrovici-Sculici.
Bukarest. Ludwig, Deleanu-Rach, Tanasescu-Kilicnovics-Robe, Dobó-Stanciu-Istvanffy II.-Barbu-Cristescu.

Haggibbor-CFR 5:0 (1:0). Az elsőosztályú bajnokság második fordulóján öt góllal győzött a Haggibbor a négy ifjúsági játékosal felfrissített vasutascsapat fölött. A hatalmas gólarány, a Haggibbor csatárok friss játék kedve, és kapu előtti határozottsága és már réggen esedékes lelkesedése bizonyára a kellemes meglepetés erejével hatott a klub hírnevének hatalmas táborában. És valószínűleg ez a második félidőben zuhogó góleső, a gólokat megelőző okos akciók, finom taktikai húzások voltak hivatva az első félidő matt teljesítményét és nyitólán játékát is expiálni. Mert a győzelem kivívása — ha sz nem is volt megérdemelt — nem történt abban az imponáló, lenyűgöző stílusban, amelyet az 50 gólarány sejtetni engedne.

Bizonyos azonban, hogy ebben szerepet

játszik az a Haggibbor szinte fatálisan üldözö körülmény is, hogy egyes játékosok betegsége miatt ugyyszólván hétről hétre felfogatott összeállításban kénytelen kiállni. Ezúttal hiányzott a csatársor tengelyéből Farkas Ernő, akit Rosenfeld III. csak helyell-közzel tudott helyettesíteni, míg Braun és Klein az elmúlt heti, emlékeztető RMS-vidal fájdalmas nyomaival lábukban voltak kénytelenek a mérkőzést végigjátszani. Ez meg is látszott a csapat összeteltségében, amely nem volt kifogástalan. Az együttes legjobb része ezúttal a Rosenfeld-Pollák, Wesel közvetlen védelem volt, amelyben Wesel Károly játszott ki remek formát. Klein játéka egyre csiszoltabb és akciói egyre átgondoltabbak lesznek. Braun is kielégített és a fiatal Ord-nilich rövidesen hasznos tagja lesz az együttesnek.

A csatársorban ezúttal Reményi volt elemében és 3 gyönyörű góllal adott izelítőt mesés lövőkészségéről. A gólhelyzeteket Rosenfeld III. készítette elő, akinek viszont labdavezetése túl lassu Rosenfeld II és Fahn agilisan mozogtak, míg az ifjúsági Biró lámpalázzal küzdött. A vasutas csapat: különösen az első félidőben rendkívül szorgalmasan és lelkesen játszott. Különösen Udvari és Sütő emelkedtek ki.

Fahn rugja az első félidő 7. percében a vezetőgólt. Rosenfeld II. két biztos helyzetben hibáz, helyesere után azonban a 8. percben igen nehéz helyzetből gyönyörű gólt lö Rosenfeld III. átadásából. Hallámszó játék után a 23. percben Reményi kiszökik és remek gólt lö a lécszáll. Rövid időközökben Rosenfeld III. mesteri szöktetéséből további két éles suttal megcsinálja Reményi a hat tricket és beállítja a végeredményt. A hevesiramu mérkőzést Ciurel Iiie vezette erős kézzel és kifogástalan korrektséggel.

RMS-Victoria 1:1 (0:0). Gyenge nivóju, durva mérkőzés. Curtean révén a RMS éri el a vezető gólt, amit Molnár egyenlít. Biró Metianu kapitány.

Haggibbor ifj.-KAC ifj. 2:1 (1:1). A Goldner-Zelig I., Gombos-Jakab, Weiss, Jakobi-Róth, Rosenbaum, Goldstein, Lebovics, Biener összeállítású Haggibbor igen szép játék után Goldstein és Róth góljaival biztosan győz Kolozsvár legjobb ifjúsági együttese fölött. Biró Negrutiu.

KAC II.-Haggibbor II 3:1 (1:0). Biró Kasztner Rezső.

Nagyvárad. NAC-Törökvs komb.-Kinizsi 2:1 (1:0). A fák nem nőnek az égig. A fáradtnak látszó Kinizsi az első félidőben nem talál magára, a várad csapat nagy fölényben van és a 30. percben Ströck beadását Róth belövi. A 37. percben henc miatt megítelt tizenegyesből Ströck Albi a második gólt lövi. A második félidőben a Kinizsi támad többet és a 9. percben Wetzler beadásából Zemler lövi a gólját.

Arad. **AMTE-Kadimah 2:1 (1:0).** A Kadimah szépen megállta helyét.

Meg lesz a II. o. bajnokság. A másodikosztályú bajnokságba sorozott egyesületek közül a KKASE, a Husos és Vasasok tegnap beneveztek a bajnokságra és így a II. oszt. mérkőzések is rövidesen meg fognak kezdődni. Valószínűnek látszik, hogy a kolozsvári egyesületek példáját a vidék is követni fogja a bajnokság még egy-két vidéki résztvevővel fog bővülni. Az Academia hír szerint fuziós tárgyalásokat folytat az Univerzitateával.

Külföldi eredmények:

Magyarország-Ausztria 3:2 (1:0). Az ötvenkilencedik magyar-osztrák, illetve első magyar-osztrák profimérkőzést 40 000 főnyi közönség előtt a magyar csapat megérdemelten, de nehéz küzdelem után nyerte meg.

Magyarország-Ausztria amatőrválogatott 4:2 (2:0). Biró Fabris Jugoszlávia (Szombat).

Budapest-Bécs 4:2 (1:1). Háár két gólt ött és szenzációs játékot produkált.

ber 20
it. „Mindezt
iddischál a
oz veszem,
n. Majd a
ltávozott és
oronáját is.
értésült a
amos áldo-
dében való
jta kozme-
ök meglepe-
ok szert és
rt szép hől-
ka kisárolag
apon belül
ghányt. A
használatával
tikai cikket
Kolozsvárt és
tárak árusít-
uj. (Fóter)
zik Kolozs-
a Maricza
tűd énekes-
ellett volna
nikai okok
ntázását és
nay először
lép ismét a
sztojevszkij
tojevszkij, a
Mihailovics
an meghalt.
esz viszonyok
a 1918-ban
n összeütkö-
melyek félre-
és letartó-
ngedték. Az
gatta, ameny-
ttott nekí.
almi köröket
ával a nagy
sírba.
Hán Irén, az
a kolozsvári
vármegyeház-
t, előkelő kö-
nekesnő sokat
színekkel bő-
lett. Drámai
nségre, mely
a nagy jövőre

és Fial
28 sz. alá
A Magyar

LEO
mbav-Brasov

KÖZGAZDASÁG

Az Erdélyi Bankszindikátus nagyváradai közgyűlése

Gyárfás Elemér dr. beszéde a súlyos pénzkrisisról

(Oradea-Mare-Nagyvárad, szeptember 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután tartotta rendes közgyűlését az Erdélyi Bankszindikátus a nagyváradai kereskedelmi csarnok nagyszobájában. A tanácskozás napirendje hű tükörcépét adta az ország gazdasági életében jelentős helyet elfoglaló kisebbségi pénzügyi életnek. A közgyűlést délután három órakor nyitotta meg Gyárfás Elemér dr. elnök.

Körülbelül két esztendője, — mondta megnyitójában Gyárfás Elemér dr. — hogy e helyen megalakult a bankszindikátus. Tisztában vagyunk ezzel, hogy nem sikerült megvalósítani teljesen céljainkat, de elégtétellel állapítjuk meg, hogy összetartó szervezkedéssel lépésről lépésre haladva elérhetjük célunkhoz.

Ideai közgyűlésünket egy súlyos pénzkrisis kellős közepén hivtuk egybe. Az imperium nyolc esztendője óta ma vannak a legnehezebb viszonyok. Csak stabil valuta és olcsó kamatláb adhatja meg a normális élet gazdasági alapját. Lakosok és felelős kormányt nézők sűrűn hangoztatják, hogy országunk gazdag, de stabilizálás a gazdaságtól különálló tényező. A szindikátus tavalyi ülésén rámutattam annak a szerződésnek hátrányára, amelyet a Banca Nationalával kötött az állam. Ennek a szerződésnek az volt az alapja, hogy a lej 15 év alatt száz centim árfolyamra emelkedjen, ami egyet jelentene a tönkremenéssel. Közben ez a kormányzati politika eltűnt és követte a

másik: a jelenlegi, amelynek az a koncepciója, hogy a lej 2,50 en kell stabilizálni. Nekünk, akiket egy óstantimon stabilizált lej is tönkremenés-sel fenyeget, csak az lehet az álláspontunk, hogy valutánkat most kell stabilizálni, mely egyetlen eszköze a pénzkrisis megszüntetésének.

Gyárfás Elemér beszéde után Perivoi István titkár részletes beszámolót tartott a szindikátus működéséről. A jelentés foglalkozik az általános közgazdasági és likvidációs kérdésekkel. Gyárfás Elemér indítványára kimondották, hogy a külföldi hitel előkészítését két bizottságra bizzák, és pedig egy dr. Váradi Ödön, dr. Roth Hugó és dr. Fekete Andor ügyvédek által álló jogi, és Szemere Miklós és Mezei Andor bankigazgatókból álló szakbizottságra.

Élénk vita indult meg ezután a kamatláb maximálása és a huzt százalékon felüli kamattilalom kérdéséről.

Gyárfás Elemér közölte az igazgatóbizottsági jelentést, amely szerint 39 tanintézet képviselői vesznek részt a közgyűlésen 89 szavazattal. Több fontos kérdés után elfogadták a szindikátus költségvetését és mérlegét, amelyet tudomásul vettek. Majd Stoll Béla bankigazgató köszönetet mond az elnöknek és az igazgatóság munkájáért. Végül megválasztották a hiányzó igazgatósági tagokat és pedig a nagyváradai körzetben Kelen Bélát, dr. Popper Akost, Becheder Miklós bankigazgatókat, továbbá több brassói, szatmári igazgatót.

Export—Import

Külkereskedelmi kereslet, kínálat és bizományi megbízás

Ujabbán az alábbi külföldi cégek keresnek külkereskedelmi relációkat romániai export-importőrökkel és bizományosokkal.

Constatacos, Brothers, Pireu (Görögország, 16 Teamadous St.) nagyobb mennyiségű fenyődobozt vásárolna.

Frid Arved Marienfeld, Riga (Marienstrasse 114) állat-exportőrökkel keres összeköttetést.

Gust. Erdmann et Co., Hamburg (Brandswiete 28) kefeárakra tesz ajánlatot.

G. Y. Polychroniades, Candia (Kréta-sziget). Petróleum melléktermékeket akar importálni Romániából.

Franz Kueck, Prága (Karlui, Kolorova 9). Romániai fűszergyárakkal kíván összeköttetésbe lépni.

Bukarestben tartják meg a romániai városok kongresszusát. Bukarestből jelentik: Azzal a többoldalról felmerült kívánsággal szemben, hogy az idén a romániai városok szövetségének kongresszusát Aradon tartsák meg, a szövetség elnöke Bukarestbe hívta össze a kongresszust, melyet szeptember 26. án délelőtt 9 órakor fognak megnyitni.

Készül az új lakbérleti törvény. Bukarestből jelentik: Az igazságügyi minisztériumban megkezdtek az új lakbérleti törvény előkészítését, amelynek célja, hogy a lakók és háztulajdonosok közötti viszonyt harmonizálja. Az új törvény a mindkét részlől felmerült kívánságok figyelembevételével fog elkészülni. A javaslat elkészítésére delegált bizottság elnökül előreláthatólag P. Hagiopol bukaresti Tábla-elnököt fogják kinevezni.

A kereskedelmi kamarák nem vesznek részt az importtarifák tárgyalásában. Bukarestből jelentik: Már szinte tradícióvá vált Romániában, hogy a szakminisztériumok részéről történő törvényjavaslatok vagy rendeletek előkészítésében az érdekeltek szerveik

utján nem vesznek részt, hanem csak a már befejezett tények után kezdenek akciózni és memorándumoznak a sérelmes rendelkezések megváltoztatása érdekében. Így van ez a most folyamatban levő vámtárgyalások során is, amikor a kereskedelmi és iparkamarák, ugyszintén a Kamarák Szövetsége egyetlen konkrét javaslatot sem tettek az importtarifák kérdésében, dacára annak, hogy a tárgyalásokra ezek a szervek is meghívást nyertek. A pénzügyminisztérium ennek folytán felhívja az érdekelte kereskedelmi és ipari érdekközösségek figyelmét arra, hogy az importtarifák tárgyalásánál vegyenek részt, mert annak életbeléptetése után a felszólamlásokat nem fogják figyelembe venni.

Reorganizálják a munkaügyi reszortokat és a betegsegélyezést. Bukarestből jelentik: G. Plesoianu munkaügyi vezérigazgató, aki a napokban tért vissza külföldi tanulmányutjáról, tegnap nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben bejelenti a munkaügyi reszortoknak és a betegsegélyezés rendszerének reorganizálását. Az újjászervezés a vezérigazgató tanulmányútjának lesz az eredménye. Az egyes vezérigazgatóságok székhelye ezután nem Bukarestben lesz, hanem az illető országrész székhelyén. A munkásbiztosítás rendszerét Franciaország mintájára fogják átszervezni. A népbankok és szövetkezetek a legmesszebbmenő támogatásban fognak részesülni és véglegesen megoldják az idegen szakmunkások bejövételének és itt-tartózkodásának a kérdését, amelyben lényeges könnyítéseket eszközölnék. A munkaügyi minisztérium költségvetését az 1926. évi 165.282.562 lejrel szemben 1927. évre 220.012.408 lejben állapították meg.

Jugoszláviában katonai ellenőrzés alá helyezik a szénbányákat, ha nem lesz olcsóbb a szén. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány, amely a szénárak leszállítása ügyében nem tud megegyezni a bányatulajdonosokkal, először úgy akarta megtörni a bányatulajdonosok ellentállását, hogy a munkásokat áttelepítette az állami bányákba, amikor azonban ez nem sikerült, más, sokkal erélyesebb eszközöz folyamatot, hogy az árak leszállítására kényszerítse a bányakartell. Dr. Krajaos kereskedelmi miniszter a minisztertanács határozata értelmében az ország legnagyobb szénbányájához, a trbovljei bányához kormánybiztost nevezett ki. A szénkormánybiztosnak az lesz a feladata, hogy ellenőrizze a termelést és megállapítsa, hogy mennyibe kerül a tulajdonosoknak a szén kitermelése. A szénkormánybiztos kötelessége lesz megállapítani, hogy szükség van-e munkáselbocsátásokra, vagy pedig ez nem volt egyéb a kartell részéről, mint trakk, hogy a kormányt engedékenységre bírják. A bányakartell körében a szénkormánybiztos kinevezése nagy ellenszenvet váltott ki a kormány ellen. A bányatulajdonosok attól félnek, hogy a kormány szekvesztrálja vagy pedig katonailag meg akarja szállni a bányákat és a szénkormánybiztos a viszonyok tanulmányozására lett kinevezve.

Tőzsde

A belföldi piac élénk kínálat mellett továbbra is lanyha. A lej külföldön általában változatlan.

Devizák	Valutapiac 1926 Szeptember 20 (Rador)								
	Kolozsvar	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3650—3670	—	—	693 ¹ / ₂	36 ³ / ₄	13805	—	654	1933
New-york ...	197—199	517 ¹ / ₂	517 ¹ / ₂	3584	190	71420	70890	3985	—
London ...	920—925	2512 ¹ / ₂	2512 ¹ / ₂	174	923	3467 ¹ / ₂	344120	16432	48512
Páris	550—570	1455	1442 ¹ / ₂	—	538	1990	1980	9425	281
Milano	690—700	1877 ¹ / ₂	1872 ¹ / ₂	130	690	2595	2565	122 ³ / ₈	363
Prága	555—560	1532 ¹ / ₂	1532 ¹ / ₂	106	562	211442	21002	—	296
Budapest ..	375—380	7250	7250	—	2660	—	9926	474 ¹ / ₂	—
Belgrad	—	915	915	—	230	1262 ¹ / ₂	1252 ¹ / ₂	5984	177
Bukarest ..	—	275	275	1890	—	384	378 ¹ / ₂	1820	53
Varsó	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	2620—2630	7300	7300	—	2685	10071	—	477 ³ / ₈	—
Berlin	—	12330	12330	—	4555	17014	16878	806	—

Száz lei árfolyama: Zürich 275, Páris 1890, Budapest 38400, Bécs 37850, Prága 1820

A
KADIMA
nyomda
készíti
a
legszebb
nyomatványt
*
Cluj
Str. Baron Pop
(Brassai-u.)
10

Több e
Kaphat
krét c
Farn
Szétkül
postál
dobozt
lejbe k
Nagy
drogeri
A M F

ber 20

k a már
kciózni és
elkezesek
ez a most
során is,
arák, ugy-
len kon-
porttarifák
tárgyalá-
nyertek.
n felhívja
dekközös-
porttarifák
t annak
sokat nem

yi reszor-
nkarestből
vezérigaz-
tűlföldi ta-
t adott a
kaügyi re-
ndszerének
vezérigaz-
ménye. Az
zután nem
országész
rendszerét
ervezni. A
messzebb-
t és vég-
munkások
a kérdé-
et eszkö-
költség-
jjel szem-
állapítot-

ellenőrzés
nem lesz
: A júc-
itása ügy-
donosokka,
mlajdonosok
lepítette az
m sikerült,
odott, hogy
nyakartelt.
a miniszter-
legnagyobb
mánybiztest
lesz a fel-
egállapítsa,
a szén ki-
essége lesz
nkáselbocsá-
a kartell
engedékeny-
a szánkör-
t váltott ki
attól fel-
vagy pedig
rákat és a
mányozására

Dr. Negrila-féle SZANATORIUM

sebészeti, nőgyógyászati és
szülészeti betegek részére.
Szabad helyek esetéi más betegeket is
felvesz, kivéve a ragályos és elmebetegeket
Dr. Negrila Valer, sebész-főorvos
Brasov, Fellegvársor 7. a.
Telefon 740

A constantai községi játékkaszinó megnyitása.

Brasserie étterem. - Danzing speciális Jazz-Banddal.

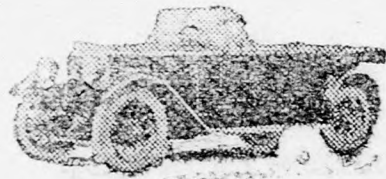
A Terrazon elsőrendű ételmenük szolgáltatóknak fel. — Frieda Lopez urhölgy vezetése
mellett klasszikus zenekar.

Hotel Restaurant Palazzo

Elsőrangú és egyedüli a maga nemében. G. Finochi ur vezetése mellett.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Pista Unirii No 7. — Saját tőkét 48,000,000 lej. — Filéjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szévelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Áruaktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszerzői ügyeket előnyösen végez.

Turini FIAT autók

kizárólagos képviselése, Bihar- és Szilágy-megyékre.

Legújabb típusu 509 és 503-as autók raktáron.

VELOCITAS garage (box)

Oradea, Str. Ciogogariu (Uri-u.) 14. — PIRELLI gumilerakat.

Több elsőkelő orthodox rabbi által elismerve,
שם **avéjli krém sajt** 1/6-os dobo
emenihall
zokban L. Schmerling, zürichi sajtgyár lerakata
és egyedárusítása Nagyrománia területére **Klein**
Ödön keresk. ügynökség, **Oradea**, Strada
Petru Maior 7. Telefon 7-10

Uraknak Tutor

gummióvszer legfr-
nomabb paragum-
miből, varrás nélkül
és eszathatatlan,
kipróbálva és min-
denki által ajánlva.
Utólérhetetlen mi-
nőség, tökéletes biztonság minden darabnál. —
Kapható minden szakmabeli üzletben vagy disz-
krét csomagolásban mindenkor frissen meg-
rendelhető

Farmaxnál, Brasov, Postafiók 53.

Szétküldés utánvétellel franko, a belső minden
postaállo másához. Az eredeti csomagolás négy
dobozt tartalmaz, egyenként 3 darabbal és 186
lejtbe kerül tucatonként, teljesen költségmentesen

Nagybani szállítás gyógyszeráraknak,
drogeriáknak, illatszerekerekeskedéseknek és bor-
bályüzleteknek:

AMPHORA R.-T., Brassó, utján.

מתיאש קאניישע MATIAS KUN'S

הלפים זינד ווידער אין אונאיבער-
טראפענע קוואליטאט צו האבען. רעפער-
רענצען איבער מינע פערלאסליכקייט
דיענען דיא דוערארט גע שוחים

SOHN cufitar, **CLUJ**

Zongorák

Wirth, Parttart, Hoffmann, Lauberger & Gloss,
stb. stb. igen olcsó árban, helyszűke miatt, sür-
gösen eladó.

Rosenberg, zongoraraklára

Cluj, Calea Victoriei 5.

**E só Nagyszebeni
Cipőgyár Rt.**

Parafint, stearint

és mindenféle templomi, szalon és karácsonyi
gyertyát gyárt és felhívásra mintázott ár-
ajánlattal szolgál

Lengyel Sándor és Flai
gyertyagyára, Arad. Interurban telefon 407.

Zenekarok figyelmébe.

Most jelent meg a
HADYBUK

teljes partitúrája.
Ára a szólammokkal
együtt **390 lej.**

*
Kapható az „Uj Kelet”
könyvostályában. A Ha-
dybuk zongrára átírva
130 lej.

„Orient” Szövőművészeti Iskola és Műhely Oradea-Mare, Str. Ep. Ciogogariu 14.

Perzsaszőnyeg ..... **3000** leitől
Perzsa g. apjufonal ..... **450** leitől
Felváltó I. szövő..... **380** leitől
Szőnyegtervek, szövőelők, francia és svéd
gobelinok legelőnyösebb beszerzési forrása.
Vidéki rendelések utánvétellel gyor-
san és pontosan eszközöltnék.

Hölgyeknek

nélkülözhetetlen toilette cikk

AMO szappan puder

Kapható gyógyszer tárákban
és drogeriákban.

Főraktár!

Dr. Kohn Gyula
gyógyszertára — Cluj.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyesületi közlésnél egy sor 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 20% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Figyelem!

Ajánlok erdélyiszerte elismert legjobb és Állandóan frissen olvasott tisztá

libazsirt

5-től 100 kg. ig saját export bűdnömtén 120 lej kgként, ab állomás, előleg beküldése mellett. **Friedmann Sámuel — Oradea** Cusa Voda 6. Vízonteladóknek árengedmény.

Szabadkézből eladó 28 év óta fennálló, Erdély területén levő jóforgalmu sörszaktár, letesség miatt. Cím a kiadóban. 1674

Orvosnövendék, alsóosztályu középső oái tanulók korrepetitását, kisebb gyermekek nevelését vagy bármilyen irdai munkát szederény díjazásért elvállal. Tud magyarul, németül, románul és jiddisül. — Megkereséseket „Délutáni foglalkozás” jelígre kér a kiadóba.

Cluj legforgalmasabb utcájában jól levezetett üzlethez pénzre törs keresetek. Ajánlatok „Pényes existenciá” alatt a kiadóba.

Eri s bivalytej

bivántra házhoz szállítva. Ugyazintén friss vaj és egyéb tejtermékek, továbbá nem koserj I-a teavaj vízonteladóknek is legjutányosabb árban beszerezhető. E'ek S. „Aurora” fejézetében — Vizu. 8. és P. M. Viteazul (v. Széchenyi) tér 14. sz. a. bodegájában.

Ke esteitk zsidó egyetemi halgató, németben, románban perfect, petrolgyári igazgató két negyedikes gimnazista fiataoz nevelőnek. Uri ellátáson kívül havonta 2000 lej díjazás. Cím a kiadóban. 1794

Sörlefejtéshez irtó egyéni rakományoknál fúvezek. Ciment Dukasz Str. Bucovina 28. 1793

3 gyerek mellé keresek egy talmudistát, aki a román, magyar, német és héber nyelvet bírja és chimist, rasét, gamoret, tesacht tanítani tud. Cím Herz B. njamin, Suplak (Széplak). 1807

Perzsaszőnyeg

gyönyörű mintáva 3x2 teljes méretűn, 15000 leieit süngősen eladó. Rosenberg, szőnyegkereskedő Cluj, Calea Victoriei 5.

Zsidó tanítót keresek nevelőnek 7 éves fiamhoz, ki kezdő biblia, irni olvasás tanításban is részesítetté. Honorarium meggyezés szerint, Ajánlatokat „Pedagógus” jelígre Hegedüs hírlapíróhoz, — Oradea, kér-k. 1800

Perfekt könyvelést és mérlegkésztést gyakorlatilag oktat 6-8 hétre alatt legjobb módszerek szerint, felelősség mellett, esti órákban Ajánlatokat „Export contabil” jelígre alatt a kiadóhivatalba. 1813

Für meine 24jährige, häuslich erzogene schöne Tochter, die als Weiswäscherin 4000-5000 Lei monatlich verdienen kann, suche ich einen Mann, welcher der ungarischen und deutschen Sprache mächtig ist und ich ihm die Buchführung in kurzer Zeit perfect beibringen könnte, damit ich ihn zu einer Stelle protegiere, oder wenn er eine Profession in Bäden hat, möchte ich ihn zu einem Geschäftsführer verhelfen. — Gebe meiner Tochter ein Zimmer-Möbel und Saftigung. Ernste Bedingungen, die auf einer reellen, reflektiven, mögen ihre diesbezügliche Mitteilungen nebst Angabe ihres Alters und Lebensbiographie, möglichst mit Photographie beilagen, ehestens einsenden an meinen Anverwandten David Weiss, Str. amul Micu No 8. Oradea. 1815

Izraelita bankomber, va y más vezető állásban levő 36 év körüli u ember férjet keresek. Főmillió lei hozományom van és tutor. Névvel ellátott leveleket „Nővérnek” jelígre a kiadó továbbít. 1797

Keresek gyermekeim mellé németül perfectül beszélő zsidó nevelőtanítókat. — Ajánlatokat Nach Lipit, Muresul mare, jud. Satumare. 1810

Tacámul

ezüstárú és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a. — Czemben levő gőzcse épgyári berendezés, mely all egy 1910-ben gyártott hullámos tüzszekekrényű 12 lóerős, 10 atm. lokomobil, — egy Marozeggi gyártmányu I. sz. cigapára, egy pár agyaggyuró henger, egy Pat nu és egy Record levágó asztal, 28 ezer francia cserépszárító tárcsa, kovácsmhely felszerelés és egyéb felszerelési tárgyak e adók. Cím Halásztele gőzcserepgyár, Zatau. 1808

Apotheker sucht intelligente Mädchen. Mitgift zwei Millionen Lei, erwünscht zuheiraten. Antäge unter „Israeli” an die R-daction. 1814

Villamossági vállalat keres kereskedelmi gyakorlat al bír rad ospecialista technikust. Ajánlatokat „Ipariskola” jelígre a Lloyd Expresshez, Cluj, Str. Radu 9. 1811

Csomagoló ládák

és mindenemü posta, libérös ládák jutányosan beszerezhetők az

Optima ládagyárban

ECKSTEIN és RÓTH — ORADEA
Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 101-103.
Telefon 9-99.

Concurenta

Brassó és vidéke legelőkelőbb közönségének első helyen vezet uriszabósága, mely kivitelben, mint szabásban. Tehénpiac 4. Brassó. A fardóval szemben. Szövetraktár. Saját készítményű kész férfi- és gyermekruhák

A világ szenzációi az IDEAL
filo-kalapjal.
Számakalapot minden elfogadható árban árusít az
IDEAL
kalapszalonn. Forgalmuk 43 óra alatt készülnék
Cluj, Calea Regele Ferdinand 25.

Mielőtt észire cipőt vásárolna, saját érdekében keresse fel
Gonda Testvérek cipőáruházát
hol a legszebb, legdivatosabb cipőket a legolcsóbb árban szerezheti be.
Iskolai cipőkben nagy választék,
Üzletek: Cluj, Calea Regele Ferdinand No 25. a Főpostával szemben.
Oradea, Bat. Reg. Ferdinand 5 Park szálloda

Telefon: 2-28, 10-47
SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM
Kadima-nyomda
Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10
Készülnek
Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivittell levélpapírok, bálí és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.
Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei.
Déliab. Kedden este Vajda Ernő híres szimfüve fog színreherülni. Ez a darab Fata Morgana címen diadallal járta be az amerikai és európai szinpadokat s nálunk is rendkívüli sikert aratott.
Muzsikus Ferkó. Szombaton lesz a premiereje ennek az igaz-igazi operettének, melynek Budapesten olyan sikere volt, amilyenre évek óta nem volt példa. Hónapok óta játsszák két színházban s a jegyek naponként elővételben kelnek el. Kacagtatóan mulatságos szöveg, fülbemászó könnyű, gyorsan népszerűvé váló muzsika, ragyogó szinpadí ötletek, változatos táncok biztosítják ennek az új operettnek tartós sikerét.

Heti műsor
Kedd: Délibáb (Leor Lili és Hoykó fellépésével. Napi bérlet 8 sz. B. Sorozat 52.)
Szerda: Marica grófnő (Karácsonyi Ili, Tolnay Andor, Iház fellépésével. Premierbérlet 8 sz. Sorozat 53.)
Csütörtök: Marica grófnő (Karácsonyi, Tolnay, Iház fellépésével. Napibérlet 9 sz. B. Sorozatszám 54.)
Péntek: Darázsészek (Ujdonság, 5 ödezőr. Neményi Lillivel. Bérletszűnet. Sorozat 55.)
Szombat: Muzsikus Ferkó (Operettujdonság, először. Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Iház, Selreczy Mihálylyal. Premierbérlet 9 sz. Sorozatszám 56.)
Vasárnap d. u. fél 3-ór: Muzsikus Ferkó (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Iház, Selreczy Mihálylyal. Bendes helyarak. Sorozat 57.)
Vasárnap 6-ór: E.ö (Ujdonság 4 ödszer. Peer Lillivel. Leszállított helyarak. Sorozat 58.)
Vasárnap háromnegyed 9-ór: Muzsikus Ferkó (3-adeszőr. Bérletszűnet. Sorozat 59.)
Hétfő: Muzsikus Ferkó (Napi bérlet 10 sz. A. Sorozat 60.)
Kedd: Muzsikus Ferkó (Napi bérlet 10 sz. B. Sorozatszám 61.)
Szerda: Muzsikus Ferkó (6-adeszőr. Bérletszűnet. Sorozatszám 62.)

Szerkesztő...
1926 Sz...
Gum...
Rózs...
A B...
Valju...
unalmas...
nyian elő...
a legjobb...
lyan ben...
a hibásek...
törvényei...
robbantja...
Népröze...
lissa kész...
dító real...
valahol...
ségek kol...
zelések...
váciággá...
tatt, ifjn...
Tizen...
Thor alj...
gek ordít...
— Na...
Ugyan...
a tuivard...
— A...
A csás...
a képzelt...
katonák...
gigászi vé...
marsdui...
a saját ör...
gy, mint...
talanság...
denki elhi...
Minden b...
és diplom...
meg, a ké...
a táborn...
csak a gy...
zeti eszm...
sovány ké...
tan halt...
A hős...
dái, mely...
nyében o...
a kórháza...
dühvé vál...
kőzet el...
egy fran...
metté, ho...
rolni, a...
megváltó...
volt a b...
leti rend...
A csás...
lyes kunk...
— a ném...
beláni, h...
nem egés...
metek tal...
erért elv...
roha Ber...
tárvélcgo...
A vég...
ségezám...
fogva ha...
zenvedel...
német gy